

**T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÖZEL EĞİTİM ve REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN EĞİTİM
PERSONELİNİN KEKEMELİK HAKKINDAKİ TUTUMLARI**

Muzaffer MUTLU

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Selim ÜNSAL**

Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı

Dil ve Konuşma Terapisi Programı

İSTANBUL, 2023

**T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÖZEL EĞİTİM ve REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN EĞİTİM
PERSONELİNİN KEKEMELİK HAKKINDAKİ TUTUMLARI**

Muzaffer MUTLU

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Selim ÜNSAL**

Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı

Dil ve Konuşma Terapisi Programı

İSTANBUL, 2023

T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAY SAYFASI

BEYAN

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bulguların sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmamın İstanbul Atlas Üniversitesinde kullanılan “bilimsel intihal tespit programı” ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığımı beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Muzaffer MUTLU

BÜTÇE DESTEKLERİ

ÖZEL EĞİTİM ve REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN EĞİTİM PERSONELİNİN KEKEMELİK HAKKINDAKİ TUTUMLARI

Bu tez çalışması için herhangi bir kurumdan bütçe desteği alınmamıştır.

TEŞEKKÜR

Tez sürecimde ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimini hiçbir zaman esirgemeyen, beraber çalışmaktan büyük keyif aldığım değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Selim ÜNSAL'a,

Lisans eğitimimden itibaren her zaman yanımda olan, desteğini her an hissettiğim, akademik olarak ilerlememi teşvik eden kıymetli hocam Dr. Deniz Uğur CENGİZ'e,

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi birikimi ve klinik deneyimini esirgemeyen, kendisinden çok şey öğrendiğim değerli hocam Dr. Merve SAVAŐ'a,

Ülkemizde klinik ses bozuklukları alanına büyük katkıları olan, bilgi birikimi ve duruşuyla bizlere örnek olan, öğrencisi olmaktan büyük gurur ve mutluluk duyduğum değerli hocam Prof. Dr. Mehmet Akif KILIÇ'a,

Araştırmama büyük bir ilgiyle destek olan Dr. R. Sertan ÖZDEMİR ve Sayın Prof. Dr. Ken St. LOUIS hocalarıma,

Tez sürecimde aynı yolda yürüdüğüm, her zaman yanımda olan, motivasyonumu yüksek tutan meslektaşım ve dostum Ayşe Nur İNAN'a,

Her zaman yanımda olan ve benim için her türlü fedakarlığı yapan canım annem, babam ve kardeşime sonsuz teşekkür ederim.

Haziran 2023

Muzaffer MUTLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇ KAPAK.....	-
ONAY SAYFASI	-
BEYAN	iii
BÜTÇE DESTEKLERİ SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
SİMGE/SEMBOL VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
ŞEKİL VE RESİMLER LİSTESİ.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	x
ÖZET	xiii
ABSTRACT	xiv
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. KONUŞMA BOZUKLUKLARI.....	5
2.2. AKICILIK BOZUKLUKLARI.....	5
2.3. KEKEMELİK.....	5
2.3.1. Kekemeliğin Tanımı.....	5
2.3.2. Kekemeliğin Başlangıcı ve Gelişimi.....	6
2.3.3. Kekemeliğin Görülme Sıklığı ve Yaygınlığı.....	7
2.3.4. Kekemeliğin Nedenleri.....	7
2.3.5. Kekemeliğe Dair Kuramlar.....	7
2.3.6. Kekemeliğe Dair Teoriler.....	8
2.3.6.1. Kekemelik Etiyolojisi Teorileri.....	8
2.3.6.1.1. Serebral Baskınlık Teorisi.....	8
2.3.6.1.2. Diagnosojenik Teori.....	9
2.3.6.1.3. Genetik Bozukluk Teorisi.....	9
2.3.6.1.4. Talepler ve Kapasiteler Teorisi.....	9
2.3.6.1.5. Örtük Onarım Hipotezi.....	9
2.3.6.2. Kekemelik Anı Teorileri.....	10
2.3.6.2.1. Bozulma Hipotezi.....	10
2.3.6.2.2. Bastırılmış İhtiyaç Hipotezi.....	10
2.3.6.2.3. Beklenti Mücadelesi Hipotezi.....	10
2.3.6.3. Yeniden Formüle Edilmiş Teoriler.....	10
2.3.6.3.1. Öğrenme Yorumlamaları.....	10

2.4. TUTUM VE DAMGALAMA.....	11
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	12
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	12
3.2. ARAŞTIRMANIN KATILIMCILARI.....	12
3.3. ÇALIŞMANIN EVRENİ.....	12
3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	13
3.4.1. Demografik Bilgi Formu.....	13
3.4.2. İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi-Kekemelik (POSHA-S).....	13
3.5. VERİLERİN TOPLANMASI.....	15
3.6. VERİLERİN ANALİZİ.....	15
4. BULGULAR.....	16
5.TARTIŞMA.....	46
5.1. TARTIŞMA	46
5.2. ÇALIŞMANIN SINIRLILIĞI.....	51
5.3. SONUÇ.....	52
5.4. ÖNERİLER	56
6.KAYNAKLAR	57
7.EKLER	63
EK 1: İNTİHAL RAPORU.....	63
EK 2: TEZ KONUSU EKLER.....	64
EK 2.1: BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU.....	64
EK 2.2: POSHA-S.....	66
EK 2.3: DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU.....	72
EK 3: ETİK KURUL ONAYI.....	73
8.ÖZGEÇMİŞ	74

SİMGE/SEMBOL VE KISALTMALAR LİSTESİ

ASHA	American Speech-Language-Hearing Association
ÇGEÖ	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni
DKT	Dil ve Konuşma Terapisti
DSM-V	The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition
FZT	Fizyoterapist
ICD-11	International Classification of Diseases 11th
IPATHA	International Project Attitudes Toward Human Attributes
ODY	Odyolog
OÖÖ	Okul Öncesi Öğretmeni
ÖEAÖ	Özel Eğitim Alan Öğretmeni
PET	Pozitron Emisyon Tomografisi
POSHA-E	Public Opinion Survey of Human Attributes-Experimental
POSHA-S	Public Opinion Survey of Human Attributes-Stuttering
PSK	Psikolog
WHO	World Health Organization

ŞEKİL VE RESİMLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 4.1. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri arasındaki farklılık yüzdeleri..... 43

Şekil 4.2. Eğitim personelinin kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasındaki farklılık yüzdeleri.....44

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 4.1. Eğitim personeline ait sosyodemografik bilgiler.....	16
Tablo 4.2. Eğitim personeline ait mesleki bilgilerin yüzdesel dağılımı.....	17
Tablo 4.3. Katılımcıların kekemelik özelliği ile ilgili yanıtların yüzdesel dağılımı.....	18
Tablo 4.4. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri (... bir insan hakkındaki genel izlenimim ...).	18
Tablo 4.5. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri (... bir insan olmak isterdim).....	19
Tablo 4.6. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri (Kekemeliği olan bireyler/bireylerin ...).	20
Tablo 4.7. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri (Kekeleyen birisiyle konuşuyordum ... yapardım).....	21
Tablo 4.8. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri (... bireyler hakkındaki bilgim ...).	22
Tablo 4.9. Eğitim personeli kekemeliği olan birini tanımakta mıdır, tanıyor ise eğitim personeline yakınlık derecesi (... birini tanıyorum).....	23
Tablo 4.10. Eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi (Aşağıdaki kişilerin kekemeliği olsaydı üzülürdüm/endişe duyardım...).	24
Tablo 4.11. Eğitim personelinin kekemeliğin sebepleri hakkındaki düşünceleri (Kekemeliğin sebebinin ... olduğuna inanıyorum).....	25
Tablo 4.12. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri (Kekemeliğe ... tarafından yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum).....	26
Tablo 4.13. Eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları (Kekemelik hakkındaki bilgim'dan gelir.).....	27
Tablo 4.14. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri arasındaki fark yüzdeleri (... bir insan hakkındaki genel izlenimim ...).	28

Tablo 4.15. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birey olmak isteme arasındaki fark yüzdeleri (... bir insan olmak isterdim).....	29
Tablo 4.16. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birey hakkındaki ayrıntılı görüşlerinin karşılaştırılması (Kekemeliği olan bireyler/bireylerin...).....	30
Tablo 4.17. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri arasındaki fark yüzdeleri (Kekeleyen birisiyle konuşuyor olsaydım ... yapardım).....	31
Tablo 4.18. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki fark yüzdeleri (... bireyler hakkındaki bilgim ...).....	33
Tablo 4.19. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birini tanımaları, tanıyorlar ise eğitim personeline yakınlık dereceleri arasındaki fark yüzdeleri (...birini tanıyorum).....	34
Tablo 4.20. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi arasındaki fark yüzdeleri (Aşağıdaki kişilerin kekemeliği olsaydı üzülürdüm/endişe duyardım...).....	35
Tablo 4.21. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliğin sebepleri hakkındaki düşünceleri arasındaki fark yüzdeleri (Kekemeliğin sebebinin ... olduğuna inanıyorum).....	36
Tablo 4.22. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesine gerektiğine dair düşünceleri arasındaki fark yüzdeleri (Kekemeliğe ... tarafından yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum).....	37
Tablo 4.23. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları arasındaki fark yüzdeleri (Kekemelik hakkındaki bilgim'dan gelir.).....	38
Tablo 4.24. Yanıt ortalamalarına ait betimsel istatistikler.....	39
Tablo 4.25. Olumlu ile olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırılması.....	39
Tablo 4.26. Yanıt ortalamalarının meslek grupları açısından incelenmesi.....	40
Tablo 4.27. Meslek grupları ayrımında olumlu ile olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırılması.....	41
Tablo 4.28. Yanıt ortalamalarının cinsiyet açısından incelenmesi.....	42
Tablo 4.29. Yanıt ortalamalarının yaş açısından incelenmesi.....	42
Tablo 4.30. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri arasındaki farklılık yüzdeleri (... bir insan hakkındaki genel izlenimim ...).....	43

Tablo 4.31. Eğitim personelinin kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasındaki farklılık yüzdeleri (... bir insan olmak isterdim).....44

Tablo 4.32. Bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesi.....45

ÖZET

ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN EĞİTİM PERSONELİNİN KEKEMELİK HAKKINDAKİ TUTUMLARI

Mutlu, M. (2023). Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Çalışan Eğitim Personelinin Kekemelik Hakkındaki Tutumları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Atlas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı, İstanbul.

Kekemelik, konuşma sırasında istemsiz olarak ortaya çıkan kesintilerle karakterize edilen bir akıcılık bozukluğudur. Kekemelik hakkındaki yanlış ve/veya eksik bilgidен kaynaklı ön yargılar ve yanlış inançlar nedeniyle toplumun ve öğretmenlerin kekemelik ve kekemeliği olan bireylere yönelik algı ve tutumları olumsuz olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki tutumlarını ortaya koymak ve yedi meslek grubu arasındaki yanıt farklılıklarını karşılaştırmaktır. Ölçme aracı olarak İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi-Kekemelik (POSHA-S) kullanılmıştır. Çalışmaya toplamda 464 gönüllü eğitim personeli katılmıştır. Çalışmamızda meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri karşılaştırmasında anlamlı farklılık saptanmadı ($p>0,05$). Yaş ve cinsiyet faktörü açısından anlamlı farklılık saptanmadı ($p>0,05$). Olumlu ve olumsuz görüşlerin karşılaştırmasında anlamlı farklılık saptandı ($p<0,05$). Eğitim personelinin bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesinde anlamlı farklılık saptandı ($p<0,05$). Sonuç olarak, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personeli genel olarak kekemelik ve kekemeliği olan bireylere karşı olumlu tutumlar sergilemektedir. Fakat dil ve konuşma terapistleri hariç diğer meslek gruplarında kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi azlığından dolayı yanlış bilgi ve olumsuz tutumlar görülmektedir. Dil ve konuşma terapistleri hariç diğer eğitim personeli kekemelik ve kekemeliği olan bireylere kendilerinin yardım edebileceklerini belirtmişlerdir. Bu durum yanlış yönlendirmelere ve müdahalelere neden olabilmektedir. Kekemelikte bedensel engel gibi bir engel olarak görülmekte ancak ülkemizde bir engel olarak kabul edilmemektedir. Kekemeliğin bir engel olarak kabul edilmesi ve bu çerçevede atılacak adımlar ile kekemelik hakkında doğru bilginin yayılması ve olumlu tutumların oluşması oldukça önemlidir.

Anahtar kelimeler: Kekemelik, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon, Tutum, POSHA-S

ABSTRACT

ATTITUDES ABOUT STUTTERING OF EDUCATION STAFF WORKING IN SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION CENTERS

Mutlu, M. (2023). Attitudes About Stuttering of Education Staff Working in Special Education and Rehabilitation Centers, Master's, İstanbul Atlas University Postgraduate Education Institute, Department of Speech and Language Therapy, İstanbul.

Stuttering is a fluency disorder characterized by involuntary interruptions that occur during speech. Due to misconceptions and incorrect beliefs about stuttering, society and educators may have negative perceptions and attitudes towards individuals with stuttering. The aim of this research is to reveal the attitudes of education staff working in special education and rehabilitation centers towards individuals with stuttering and to compare the response differences between seven occupational groups. The Public Opinion Survey of Human Attributes-Stuttering (POSHA-S) was used as the measurement tool. A total of 464 volunteer educational staff participated in the study. In our study, no significant difference was found in the comparison of the general impressions of education staff about individuals with stuttering and stuttering according to professional group ($p>0.05$). No significant difference was found in terms of age and gender factors ($p>0.05$). A significant difference was found in the comparison of positive and negative opinions ($p<0.05$). A significant difference was found in the examination of the relationship between education personnel's reactions to individuals with physical disabilities and their reactions to individuals with stuttering ($p<0.05$). In conclusion, education staff working in special education and rehabilitation centers generally exhibit positive attitudes towards individuals with stuttering and stuttering. However, due to a lack of knowledge about individuals with stuttering and stuttering among professional groups other than speech and language therapists, misinformation and negative attitudes are observed. Except for speech and language therapists, other education staff have stated that they can help individuals with stuttering. This situation can lead to incorrect guidance and interventions. Stuttering is seen as a disability similar to physical disability but is not recognized as a disability in our country. It is crucial to consider stuttering as a disability and take steps accordingly, as well as to spread correct information about stuttering and foster positive attitudes.

Keywords: Attitude, POSHA-S, Special Education, Stuttering

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Kekemelik, konuşma sırasında istemsiz olarak ortaya çıkan kesintilerle karakterize edilen bir akıcılık bozukluğudur. Kekemeliğin nedeni tam olarak açıklanamamış olmasına rağmen, nedenlerine ilişkin birçok fikir ortaya konulmuştur (Bloodstein ve diğ., 2021).

Kekemelik hakkındaki yanlış ve/veya eksik bilgiden kaynaklı ön yargılar ve yanlış inançlar nedeniyle toplumun ve eğitimcilerin kekemelik ve kekemeliği olan bireylere yönelik algı ve tutumları olumsuz olabilmektedir. (Abdalla ve Louis, 2014; Özdemir ve diğ., 2011). Kekemelik hakkındaki olumsuz tutumların azaltılması için kekemelik hakkında doğru bilginin yayılması oldukça önemlidir (Abdalla ve Louis, 2012). Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireylere karşı olan tutumlarını saptayarak, kekeme bireylerin terapi süreci boyunca etkileşim halinde olduğu eğitim personelinin kekemeliğe karşı bilgi düzeyinin artması ve bunun sonucunda yanlış ya da eksik bilgiden kaynaklanan olumsuz tutumların değişmesiyle kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı farkındalığın olduğu bir ortamda terapi sürecinin sağlıklı bir şekilde ilerletilebilmesine katkı sağlayacaktır. Ek engelle sahip kekemeliği olan bireyler özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler için destek eğitim programı yanı sıra, bedensel yetersizliği olan, zihinsel yetersizliği olan, öğrenme güçlüğü olan, işitme yetersizliği olan, görme yetersizliği olan ve otizm spektrum bozukluğu olan bireyler için destek eğitimi programlarından bir ya da birkaçını alabilmektedirler.

2014 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik'te dil ve konuşma terapistlerinin uzman tabibin yönlendirmesinden bağımsız olarak kekemelik terapilerinden sorumlu meslek grubu olduğu yer almaktadır (Resmî Gazete, 2014). Bu nedenle dil ve konuşma bozukluğu destek eğitim programında kekemeliği olan bireylerin akıcı konuşma terapi süreci dil ve konuşma terapistleri tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir. Kekeme bireylerin diğer meslek gruplarıyla olan terapilerinde iletişim halinde olduğu eğitim personellerinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı tutumları oldukça önemlidir. Eğitim personelinin kekemeliğe karşı olan yanlış ve eksik bilgileri olumsuz

tutumlarına neden olabilmektedir. Bu durumun kekeme bireye ve terapi sürecine olumsuz yansıtacağı düşünölmektedir. Diğer meslek gruplarındaki eğitim personelinin (özel eğitim alan öğretmen, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmen, okul öncesi öğretmen, fizyoterapist, odyolog ve psikolog) kekemelik ve kekemeliği olan bireylerle ilgili eksik ya da yanlış bilgi sahibi olması hatalı yönlendirmeler ve müdahalede bulunmasına neden olabilmektedir ve bunun sonucunda kekemeliği olan bireye ve terapi sürecine zarar verme durumu oluşabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi-Kekemelik (POSHA-S) (Louis, 2011) kullanılarak özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki tutumlarını, cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre ortaya koymak ve yedi meslek grubundaki (özel eğitim alan öğretmen, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmen, okul öncesi öğretmen, dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist, odyolog ve psikolog) eğitim personelinin yanıtları arasındaki farklılıkları ve eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşlerini karşılaştırmaktır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranması hedeflenmiştir.

1. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyle ilgili bilgi, tutum ve görüşleri nelerdir?
 - 1.1. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri nedir?
 - 1.2. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri nedir?
 - 1.3. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri nedir?
 - 1.4. Eğitim personeli kekemeliği olan birini tanımakta mıdır, tanıyor ise eğitim personeline yakınlık derecesi nedir?
 - 1.5. Eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi nedir?
 - 1.6. Eğitim personelinin kekemeliğinin sebepleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?

- 1.7. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri nelerdir?
- 1.8. Eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları nelerdir?
2. Yedi meslek grubundaki (özel eğitim alan öğretmeni, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni, okul öncesi öğretmeni, dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist, odyolog ve psikolog) eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyle ilgili bilgi, tutum ve görüşleri arasında fark var mıdır?
 - 2.1. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri arasındaki fark nedir?
 - 2.2. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri arasındaki fark nedir?
 - 2.3. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki fark nedir?
 - 2.4. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birini tanımaları, tanıyorlar ise eğitim personeline yakınlık dereceleri arasındaki fark nedir?
 - 2.5. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi arasındaki fark nedir?
 - 2.6. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliğin sebepleri hakkındaki düşünceleri arasındaki fark nedir?
 - 2.7. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri arasındaki fark nedir?
 - 2.8. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları arasındaki fark nedir?
3. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumları ölçen sorulara verdikleri olumlu ve olumsuz cevaplar arasında farklılık var mıdır?

4. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumları ölçen sorulara verdikleri olumlu ve olumsuz cevaplar arasında fark nedir?
5. Cinsiyet faktörünün, eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumlarına etkisi nedir?
6. Yaş faktörünün, eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumlarına etkisi nedir?
7. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri ve kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasında farklılık var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. KONUŞMA BOZUKLUKLARI

Dil ve konuşma bozuklukları alanında önde gelen kuruluşlardan olan Amerikan Konuşma, Dil ve İşitme Birliği (ASHA) konuşma bozukluklarını; artikülasyon bozuklukları, ses bozuklukları ve akıcılık bozuklukları olmak üzere üç kategoriye ayırmıştır. Bireyin cinsiyeti ve yaşı ile karakterize olmayan yükseklik veya şiddette ki ses çıktısı, ses bozuklukları olarak tanımlanmaktadır. Artikülasyon bozukluğu, konuşmanın anlaşılabilirliğini etkileyen eklemeler, çıkarmalar ya da yer değiştirmeler ile karakterize bir konuşma bozukluğudur. Akıcılık bozuklukları, konuşmanın ritmini bozan hece ya da kelime tekrarları ile karakterize konuşmanın akışında oluşan kesintilerdir. Stres ve ikincil davranışlar eşlik edebilir (ASHA, 1993).

2.2. AKICILIK BOZUKLUKLARI

Akıcılık bozuklukları ASHA tarafından dört şekilde sınıflandırılmıştır. Sınıflandırmaya göre; gelişimsel kekemelik, nörojenik kekemelik, hızlı-bozuk konuşma ve psikojenik kekemelik olarak kategorize edilmiştir (ASHA, 1993). Konuşmanın ritminde ve hızında medyana gelen bozulmalar ile beraber izlenen zorlanma davranışlarının konuşmanın akıcılığını bozması, akıcı konuşma bozukluğu olarak nitelendirilmektedir. En sık görülen akıcı konuşma bozukluğu kekemeliktir (ASHA, 1999).

2.3. KEKEMELİK

2.3.1. Kekemeliğin Tanımı

Geçmişten bu yana kekemeliğin tanımına dair araştırmacılar tarafından sürdürülen tartışma kabul gören ortak bir tanım arayışını durma noktasına getirmiştir (Onslow, 2020). Bu tartışmalar aynı zamanda farklı tanımların ortaya çıkmasına fayda sağlamıştır. Onslow (2020), tanımlamaları objektif, içsel ve algısal olarak üç gruba ayırarak her birinin artıları ve eksileri olduğundan bahsetmiştir (Onslow, 2020).

Objektif tanımlamalardan Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yayınlamış olduğu Uluslararası Hastalık Sınıflandırması (ICD-11) kekemeliği akıcı konuşma bozukluğu olarak tanımlamaktadır. ICD 11'e (2016) göre kekemelik, seslerde, hecelerde, sözcüklerde ve tümcelerde tekrarlar ve uzatmaların yanı sıra sözcükten kaçınma veya yerine koyma ile karakterize edilen normal ritmik akışın ve konuşma hızının yaygın olarak bozulması olarak tanımlanmaktadır (Widiger ve Oltmanns, 2016). Amerikan Psikiyatri Birliğinin yayınlamış olduğu Tanı Ölçütleri Başvuru Kitabı olan DSM-V'e (2013) göre kekemelik kişinin yaşına uygun olmayan konuşmanın normal akıcılığı ve zaman kalıplarındaki bir bozuklukla karakterize edilen bir iletişim bozukluğudur. Kekemelik, seslerin veya hecelerin sık olarak tekrarlanması veya uzatılması ile nitelenir. Konuşma sırasında gözlenen durumlar; aynı kelime içinde duraklamalar, sesli veya sessiz bloklar, söylemekte zorlandığını düşündüğü kelimelerden kaçınmalar, aşırı fiziksel gerilimle üretilmiş kelimeler ve tek heceli tam kelime tekrarları olarak tanımlanmaktadır (APA, 2013).

Algısal tanımlamalara bakıldığında Bloodstein ve Grossman (1981) ilk olarak kekemeliği "objektif bir gözlemci tarafından kekemelik olarak algıladığı her şey" şeklinde tanımlarken sonrasında daha objektif bir tanım olarak "kekemelik" hakkında düşünmektense; tekrarlar, uzatmalar, konuşma hızı gibi gözle görülür davranışlar hakkında düşünmeyi savunmuştur (Bloodstein ve Grossman, 1981; Onslow, 2020). İçsel tanımlamalar görece daha eski tarihlerde ortaya çıkmıştır. Wingate (1964) kekemeliği; "konuşmanın akıcılığında istemsiz ortaya çıkan uzatmalar ve takılmalar ile karakterize bozulmalar" olarak tanımlamıştır. Konuşma sırasındaki zorlanma ve bozulmalarla beraber ortaya çıkan fiziksel ikincil davranışlarla beraber korku ve utanç gibi duygu durum değişiklikleri de görülebilmektedir (Wingate, 1964).

2.3.2. Kekemeliğin Başlangıcı ve Gelişimi

Kekemelik başlangıcı çocuklar arasında değişkenlik göstermektedir ve tahmin edilebilir, tek tip bir kalıba sokulmamalıdır (Yairi, 1983). 1990 yılı öncesi araştırmalar kekemeliğin yaklaşık 3 yaşlarında başladığını gösterirken, Bloodstein ve Ratner (2008) tarafından yapılan çalışmalarda, kekemeliğin ortalama 2,8 yaşında başladığını göstermektedir. Çocuklarda kekemelik başlangıcı 12 yaşına kadar görülebilir, ilerleyen yaşlarda görülen kekemelik daha çok nadir olarak görülür ve nedeni genel olarak psikojenik veya nörojenik kaynaklı durumlardır (Bloodstein ve Ratner, 2008).

Akıcısızlıklar kekemeliğin başlangıcında genellikle konuşmanın başında ve kelimenin tekrarı şeklinde görülür (Blumel, 1932). Kekemelik davranışları bu dönemde psikolojik boyutlarını yansıtmamaktadır. İlerleyen süreçte kolay ve rahat tekrarlardan, çaba gerektiren blok ve uzatmalara hızlı bir dönüşüm gerçekleşebilir. Kekemeliğin bu şekilde değişikliklere uğraması kronikleşmesine ve kendiliğinden iyileşme ihtimalinin azaldığına işarettir (Ward, 2006).

2.3.3. Kekemeliğin Görülme Sıklığı ve Yaygınlığı

Kekemeliğin vakalarda görülme sıklığı ve yaygınlığı arasındaki farklılıklar yapısına dair ipuçları içermektedir (Brown ve Weismer 2021). Kekemeliğin sıklığı %5 ile %8 arasında değişkenlik gösterirken yaygınlığı ise %1 civarlarındadır (Yairi ve Ambrose, 2013). Kekemeliğin sıklığı ve yaygınlığı gruplar ve bölgelere göre değişkenlik gösterse de Brown ve Weismer (2021) bu durumu kanıtlayan yeterli ölçüde kanıt olmadığını belirtmişlerdir.

2.3.4. Kekemeliğin Nedenleri

Bazı araştırmalar, kronik kekemelikte farklı genetik işleyişlerin olabileceğini göstermektedir. Kekemeliği olan çocuklarda konuşma bozukluklarına yatkınlıkla ilgili genler bulunabilirken, başka bir genetik yatkınlık kekemeliğin iyileşmesini kolaylaştırabilir. İkizlerde yapılan bir araştırmaya göre tek yumurta ikizlerinde kekemeliğin ortaya çıkışı açısından görülen uyum çift yumurta ikizlerine göre daha fazladır (Andrews ve diğ., 1991). Yapılan çalışmalarda kalıtımın ve çevrenin kekemeliğin oluşumunda rol oynadığı görülmekte bazı çalışmalarda kalıtımın daha baskın olduğu görülse de (Felsenfeld ve diğ., 2000); genel görüş kekemeliğin oluşumunda çevrenin etkin olarak rol oynadığı yönündedir (Guitar, 2014). Araştırmalara göre kekeleyen kişilerin %40-70'inin ailesinde kekemelik öyküsü bulunmamaktadır. Ailesinde kekemelik öyküsü olan kekemelerle ilgili yapılan araştırmalar, aile öyküsünde kekemelik olmayan bireylere göre olan bireylerin daha çok kekemelik bulgularına sahip olduğunu göstermiştir. Araştırmalar ailesinde kekemelik öyküsü olan kekeme bireylerde daha fazla nöromotor dengesizlik olduğunu göstermektedir (Guitar, 2014).

2.3.5. Kekemeliğin Nedenlerine İlişkin Kuramlar

Kekemeliğe tarih boyunca dair yapılmış birbirinden farklı etiyolojik tanımlamalar mevcuttur. Bu açıklamalar kekemeliğin psikolojik, davranışsal ve fiziksel yönlerini ele alan birbirinden farklı kuramları oluştursa da kekemeliğin kaynağını tam anlamıyla açıklayamamaktadır (Rautakoski ve diğ., 2012). Örneğin bir çalışma, kekemeliğin kaynağının

fizyolojik faktörüne odaklanmış, beyin yarım küreleri arasındaki koordinasyon yetersizliğinden kaynaklı olarak kekemeliğin oluşabileceğini öne sürmüştür (Yairi, 2007). Bir başka çalışma ise, çevresel ve genetik etkenlerin kekemeliğe birlikte etki edeceğini belirtmiş, psikolojik ve fizyolojik faktörlere birlikte odaklanmıştır (Williams ve Wilkins, 2014). Başka bir çalışma yine fizyolojik etmenlere odaklanmış, kekemeliğin konuşmanın başlatımında bazal gangliyonların gerekli motor ipuçlarını verme sürecinin bozulmasından kaynaklı olduğunu belirtmiştir (Alm, 2014). Bununla birlikte, özellikle yetişkinlerde görülen kekemelikte bazal gangliyon hasarının önemli bir etken olabileceği düşünülmektedir (Tani ve Sakai, 2011). Bir başka çalışma, kekemeliğin nedeninin işitsel geri bildirimle ilişkili olabileceğini öne sürmüştür (Smits-Bandstra,2007). Kekemeliğin fizyolojik kökenine inen bir çalışmada ise, PET (pozitron emisyon tomografisi) teknolojisi kullanılarak kekemelikte konuşma için sorumlu çoklu sinir sisteminin etkilenecek kekemeliğe neden olabileceğine dair verilere ulaşılmıştır (Fox ve diğ., 1996).

2.3.6. Kekemeliğe Dair Teoriler

Kekemeliği açıklama noktasında, kekemeliğe dair teoriler arasında birbirinden farklı noktalar bulunmaktadır. Kekemelik teorileri; kekemeliğin etiyojisine, kekemelik anlarına ve yeniden düzenlenen mevcut kekemelik teorileri başlıkları altında toplanabilir (Noorain, 2014). Bu konu üzerine yapılan araştırmalar, sıklıkla kekemelik konusunda öteki konuşma bozukluklarının modellemelerini esas alarak ya da konuşmanın normal süreçlerini esas alarak tanımlamalar öne sürmüşlerdir.

2.3.6.1. Kekemelik Etiyolojisi Teorileri

Kekemeliğin ilk oluşumuna yönelik bu teoriler; Serebral Baskınlık Teorisi, Diagnosojenik Teori, Genetik Bozukluk Teorisi, Talepler ve Kapasiteler Teorisi ve Örtük Onarım Hipotezi olarak beş başlıkta toplanmıştır.

2.3.6.1.1. Serebral Baskınlık Teorisi

Gelişimsel kekemeliğin kökenine inildiğinde, dil baskınlığının bu alanda etkin olduğu düşüncesine dayanan bu teori, Serebral Baskınlık Teorisi olarak adlandırılmaktadır (Orton, 1928; Travis 1931). Bu teorinin temeli, beyin yarım kürelerine gönderiler konuşma sinyallerinin koordinasyon bozukluğu düşüncesine dayanmaktadır ve bu teoriye göre bu bozukluğun nedeni bir yarım kürenin diğerine olan baskınlığı nedeniyle olmaktadır. Bu

durumda beyin yarım kürelerinin bağımsız hareketi nedeniyle konuşma esnasında oluşan koordinasyon bozukluğunun kekemeliğe neden olduğu varsayılmaktadır (Noorain, 2014). Günümüzde bu alan üzerine yapılan çalışmalar bu teoriyi destekler niteliktedir, çünkü kekeme bireylerle beyin görüntüleme teknikleri ile yapılan çalışmalarda bu bireylerin konuşmaları esnasında serebral fonksiyon lateralizasyonunda azalma meydana geldiği görülmüştür (Orton, 1928; Travis 1931).

2.3.6.1.2. Diagnosojenik Teori

Teorinin temeli 1942’de yapılmış olan bir çalışmaya dayanmaktadır ve ailelerin çocukta görülebilecek olan normal akıcısızlıkları kekemelik şeklinde değerlendirip düzeltme davranışlarına odaklanmıştır. Çocukların ebeveynlerinin gösterdikleri olumsuz tepkiler sebebi ile kekemelikten kaçınmaya yönelik çocukta mücadele davranışlarının ortaya çıkabileceği ve bu sebepten kekemeliğin meydana gelebileceği düşünülmektedir (Williams ve Wilkins, 2014).

2.3.6.1.3. Genetik Bozukluk Teorisi

Genetik Bozukluk Teorisi, kekemelikte genetik faktörlere odaklanmıştır. Kekemeliğin kalıtsal olduğunu ve aileden gelen genler sebebi ile meydana geleceğini, elde edilen kanıtlar ile öne sürmektedir (Wittke-Thompson ve diğ., 2007). Bu alanda yapılan çalışmalardan birinde, kekemeliğin hem genetik bozukluğa hem de çevresel duyarlılığa bağlı olarak meydana gelebileceği düşünülmüştür (Drayna ve diğ., 1999).

2.3.6.1.4. Talepler ve Kapasiteler Teorisi

Bu teoride kekemeliğin, çocuğun akıcılık için ihtiyacı olan motor, duygusal, dilsel ve bilişsel kapasitesinin aşıldığı noktada meydana gelebileceği düşüncesi öne sürülmektedir (Noorain, 2014; Stein-Rubin, 2011). Bununla birlikte, kekemeliğe dair bazı yaklaşımların kaynağı bu teoriye dayanmaktadır. Buna örnek vermek gerekirse, ailelerden çocukla konuşurken konuşma hızlarının yavaşlatılmasının istenmesi, çocuğun cevap verme noktasındaki talebini azaltır (Starkweather ve Gottwald, 1990).

2.3.6.1.5. Örtük Onarım Hipotezi

Örtük Onarım Hipotezi’ne göre, bireyin düşüncelerini konuşmaya aktarma noktasında meydana gelen aksaklıklar kekemeliğe sebep olabilmektedir. Bununla birlikte bozulmuş fonolojik kodlama ve buna yönelik uyum aktivitelerini yansıtan bireysel onarımlar olduğu öne sürülmektedir (Postma A ve Kolk H, 1993). Yapılan bir çalışma, kekeme bireylerin istenilen

sesleri elde etmede kekemeliği olmayan bireylere kıyasla daha yavaş oldukları görülmüştür. Bu hipoteze göre bahsi geçen yavaş kodlama, bireyin konuşma planlamasında yapılan fonolojik kod hatalarının miktarını arttırmaktadır (Brocklehurst PH ve Corley M, 2011).

2.3.6.2. Kekemelik Anı Teorileri

2.3.6.2.1. Bozulma Hipotezi

Kekemelik anı tanımı "konuşma esnasında gerçekleşen karmaşık koordinasyonların anlık bozulması" şeklinde tanımlanmaktadır. Meydana gelen aksaklığın sıklıkla psikososyal ya da duygusal etkinin, bireyin konuşması için gereken karmaşık nöromusküler işleyişe etkisiyle ortaya çıktığı düşünülmektedir. Ayrıca bu hipoteze göre aksaklığın şiddeti, çevresel etkenler ile artmaktadır (Meltzer, 1992).

2.3.6.2.2. Bastırılmış İhtiyaç Hipotezi

Kekemeliğin obsesif düşüncelerin bir belirtisi olduğunu savunan bu teori, kekemeliğin bilinçsiz bir şekilde konuşmayı bastırmak için ortaya çıktığını savunmaktadır (Fenichel, 2014). Psikanalitik açıdan değerlendirildiğinde de kekemelik bu teori ile açıklanmaktadır (Manning WH ve DiLollo A, 2017). Yani kekemeliğin bilinçsiz şekilde bastırılan çatışmanın bir sonucu olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bu teoriye göre ortaya çıkan kekemelik bu çatışmanın bir sonucudur. Bazı araştırmacılar ise bu çatışmanın psikoseksüel kaynaklı olduğunu savunur (Dickson,1974).

2.3.6.2.3. Beklenti Mücadelesi Hipotezi

Beklenti mücadelesi hipotezi kişinin konuşmada zorlanacağına olan inancıyla kekemeliği ortaya çıkardığını savunmaktadır (Bloodstein,1972). Tekrarların uzatmaların ve blokların uyumsuz kas gerginliğinin bir sonucu olduğu düşünülmekte ve planlanan konuşmanın parçalanmasıyla oluştuğunu öne sürmektedir (Brocklehurst, Lickley ve Corley, 2013).

2.3.6.3. Yeniden Formüle Edilmiş Teoriler

2.3.6.3.1. Öğrenme Yorumlamaları

Kekemeliğin nasıl öğrenildiğini ve devam ettirdiğini açıklamaya çalışan bu teoriler çevresel faktörlerin kekemeliğe olan etkisine dikkat çekmektedir ve kekemeliği sonradan edinilen bir davranış olarak görmektedir. Çocuklardaki kekemeliğin dikkat çekme çabası ile artabileceği ve eğer ebeveynleri bu noktada bu davranışı artıracak bir tepki gösterirlerse

akıcısızlığın artacağını söylemektedir. Ayrıca verilen tepkiler cezalandırma şeklinde olursa geçici olan basit akıcısızlıkların daha karakteristik bir boyuta taşınabileceğini belirtmektedir (Shames ve Sherrick,1963). Ayrıca normal akıcılığa sahip olan bireylerdeki stres faktörünün zamanla bu kişilerde akıcısızlık semptomlarının görülmesine neden olacağını öne sürmektedir (Blood ve diğ., 2011).

2.4. TUTUM VE DAMGALAMA

Tutumlar doğrudan gözlenemeyen kavramsal veya örtük değişkenlerdir. Bireylerin toplumsal olaylar veya konular hakkında edindikleri tecrübe ve bilgi birikimlerine dayanarak oluşturdukları duygusal, bilişsel ve davranışsal bir ön yargı olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin tutumları konu hakkında sahip oldukları bilgi birikimi ve deneyimleri ile şekillenir. Bireyin sahip olduğu bilgi ve deneyiminin değişkenlik göstermesi ile tutumları da değişkenlik gösterebilir (Baysal, 1981).

Damgalama bir kişi ya da grubu değersizleştirecek özellik veya nitelik ile bağdaştırarak olumsuz değerlendirmedir. Ayrıca bu özellik veya nitelikle bağlantılı olumsuz sosyal anlamların bireyle ilişkilendirildiği, değersizleştirilmiş konuma gelmenin sonucudur (Goffman, 1963; Shelton ve diğ., 2010).

Boyle (2013), kekemeliği olan kişinin çevresindeki olumsuz tutumların kekeme birey tarafından içselleştirildiğini ve bunun sonucu olarak kendini damgalamanın ortaya çıktığını vurgulamıştır. Kendini damgalayan bireylerde benlik kavramı ve refah düzeylerinde olumsuz etkiler görülmektedir. Zamanla bu durum kekemeliği olan çocuklarda akıcı konuşan arkadaşları ile iletişim kurmada zorluklar yaşamaları ve iletişimi terk ederek buldukları ortamdan uzaklaşma olarak görülebilir (Boey ve diğ., 2009; Choi ve diğ., 2013).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, araştırmanın katılımcıları, çalışmanın evreni, veri toplama araçları ve verilerin toplanma sürecine yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmanın modeli, betimsel araştırma modelidir. Araştırma katılımcılarına online anket çalışması yapıldı. Araştırma kapsamında POSHA-S'nin (Public Opinion Survey of Human Attributes-Stuttering/İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi-Kekemelik) Türkçe çevirisi kullanıldı.

3.2. ARAŞTIRMANIN KATILIMCILARI

Araştırmanın katılımcılarını Türkiye'nin çeşitli illerindeki özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde aktif olarak görev yapmakta olan özel eğitim alan öğretmenleri, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, dil ve konuşma terapistleri, fizyoterapistler, odyologlar ve psikologlar olmak üzere yedi meslek grubu oluşturmaktadır. Araştırmaya 62'si özel eğitim alan öğretmeni, 56'sı çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni, 68'i okul öncesi öğretmeni, 77'si dil ve konuşma terapisti, 62'si fizyoterapist, 83'ü odyolog ve 56'sı psikolog olmak üzere toplamda 464 gönüllü eğitim personeli katıldı.

3.3. ÇALIŞMANIN EVRENİ

Araştırmanın evrenini, Türkiye'nin çeşitli illerindeki özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde görev yapmakta olan eğitim personeli oluşturmaktadır. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitim personeli olarak, özel eğitim alan öğretmeni, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni, okul öncesi öğretmeni, dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist, odyolog ve psikologlar görev yapmaktadır.

Çalışmaya dahil edilen eğitim personelleri, araştırmanın evrenini temsil edebilecek ve olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden biri olan uygunluk örnekleme yöntemi ile belirlendi. Bu örnekleme yöntemi araştırmacıya yakın ve erişebilmesi kolay olan duruma göre hareket

edebilmesine imkân sağlar. Yedi meslek grubuna göre karşılaştırma temelli G power analizinde %95,1 power için örneklem büyüklüğü minimum 343 katılımcı olarak bulundu. Örneklem büyüklüğü meslek grupları ve değişkenler çerçevesinde belirlendi. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemelik hakkındaki tutumlarının ölçülmesi amacıyla çalışmaya 464 gönüllü katılımcı dahil edildi.

3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu'nu (Ek 2.1) onaylayan katılımcılara Demografik Bilgi Formu (Ek 2.3) ve POSHA-S (Ek 2.2) uygulandı.

3.4.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda eğitim personelinin, cinsiyet, yaş, medeni durumu, ebeveyn olup olmadığı, mesleği, meslek tecrübesi, kekemeliğe sahip olup olmadığı ve çevresinde kekemeliği olan birey olup olmadığını sorgulayan sorular yer almaktadır.

3.4.2. İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi-Kekemelik (POSHA-S)

1999 yılında dil ve konuşma terapistleri ve kekemeliğe sahip olan bireylerden oluşan bir grup St. Louis önderliğinde bir araya gelerek Kekemeliğe Karşı Tutumlara Yönelik Uluslararası Proje (IPATS)'sini başlatmışlardır. Ardından projenin kapsamı ve içeriği genişletilerek adı İnsan Özelliklerine Yönelik Tutumlara Dair Uluslararası Proje (IPATHA) olarak güncellenmiştir. Projeye yönelik geliştirilen anketin uluslararası uygulanabilirliği göz önüne alınarak çalışmalar yapılmıştır (St. Louis, 2012).

Projenin değişmesi ile birlikte İnsan Özellikleri Kamuoyu Envanteri -Deneysel (POSHA-E) ortaya çıkmıştır. Bu proje kamuoyunun kekemeliğe dair bilgi ve tutumunu ölçen deneysel bir projedir. Birçok versiyonu geliştirilen POSHA-E3'ün Özdemir (2010) tarafından Türkçe çevirisi yapılmıştır. IPATHA proje lideri olan Prof. Dr. St. Louis'in Türkçe biliyor olması çevirinin tüm aşamalarını kontrol etmesine imkân tanımış ve POSHA-3 Türkçe versiyonu ortaya çıkmıştır.

Deneysel versiyonları ve POSHA-S kekemeliğe karşı olan tutumları oldukça olumsuzdan oldukça olumluya doğru ölçen, farklı diller ve kültürlerarası uygulanabilir, kolay kullanıma sahip ve doğru bilgiye ulaşma olasılığının yüksek olduğu bir araç olması amacıyla düzenlemeler yapılmıştır (St. Louis, 2005). Kekemeliğe karşı bilgi ve tutumları ölçmek için

tasarlanmış “İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi- Kekemelik (POSHA-S)” deneysel versiyonların ardından son halini alarak güvenilir ve standart bir ölçüm aracına dönüşmüştür. Bu çalışmada yüz yüze ve çevrimiçi uygulamalar ile geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan POSHA-S (St. Louis, 2012) Türkçe çevirisi kullanılmıştır. POSHA-S açıklama kısmı hariç A, B, C ve D bölümleri olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır.

Bölüm A

Bu bölümde katılımcılardan kişisel bilgileri, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim durumu, çalışma durumu, anadili ve bulunduğu ekonomik şartlara dair sorular yer almaktadır.

Bölüm B

Anketin bu bölümünde B1 ve B2 olmak üzere iki alt başlık bulunmaktadır. B1 alt başlığında katılımcının fiziksel ve bedensel sağlığını, yeni şeyler öğrenebilme yeteneğini ve konuşma yeteneğini çok kötüden çok iyiye doğru beş derecede değerlendiren likert tipi sorular yer almaktadır. B2 alt başlığı ise bazı durumların hayatındaki önem ya da öncelik sırasını hiç önemli değil ifadesinden hep önemli ifadesine doğru beş derecede belirtmesini isteyen likert tipi sorulardan oluşmaktadır.

Bölüm C

Bu bölüm C1, C2, C3 ve C4 olmak üzere dört alt başlıktan oluşmaktadır. Bu bölümde tepki yanlılığını önlemek için beş farklı insan özelliğine (obezite, solaklık, kekemelik, birden fazla yabancı dil bilme ve bedensel engele sahip olma) dair sorular yer almaktadır. C1 alt bölümünde katılımcıların bu beş insan özelliğine dair genel izlenimleri sorulmaktadır. C2 alt bölümünde bu beş insan özelliğinden birine sahip bir birey olmayı isteyip istemedikleri sorulmaktadır. C3 alt bölümünde bu özelliklere sahip bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri sorulmaktadır. C4 alt bölümünde ise bu özelliklere sahip birini tanıyıp tanımadıkları tanıyorlar ise yakınlık dereceleri sorulmaktadır.

Bölüm D

Kekemelik hakkında daha ayrıntılı görüşler istenen bu bölüm D1, D2, D3, D4, D5 ve D6 olmak üzere altı alt başlıktan oluşmaktadır. Katılımcıdan soruları evet, hayır ya da emin değilim şeklinde yanıtlaması istenmektedir. D1 alt bölümünde kekemeliği olan bireylerin

kişilik özelliklerine ve sosyal yaşantılarına dair sorular yer almaktadır. D2 alt bölümünde çevresindeki bazı insanların kekemeliği olması durumunda duyacağı endişe ya da üzüntü sorulmaktadır. D3 alt bölümünde katılımcının kekeleyen bir birey ile konuşurken sergileyeceği tavır ya da düşünceler sorulmaktadır. D4 alt bölümünde kekemeliğin sebebine dair düşünceleri sorulmaktadır. D5 alt bölümünde kekemeliğe kimin tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair inançları sorulmaktadır. D6 alt bölümünde ise kekemelik hakkında sahip oldukları bilgilerin kaynağı sorulmaktadır.

3.5. VERİLERİN TOPLANMASI

Veri toplama işlemi İstanbul Atlas Üniversitesi Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu onayı (Ek 3) ardından Eylül 2022 – Aralık 2022 ayları arasında gönüllü katılım esasına dayalı olarak online anket yöntemi ile gerçekleştirildi. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu'nu (Ek 2.1) onaylayarak çalışmaya katılan katılımcılara anketi doldurmalarına yönelik açıklamalar ve yönergeler aktarıldı.

3.6. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmaya katılan eğitim personelinden elde edilen verilerin analizi SPSS 25.0 programı ile analiz edildi. Eğitim personelinin kekemelik ve kekeme bireyler hakkındaki olumlu ve olumsuz düşüncelerinin dağılımları yüzdelik dilimleri tablolar halinde verildi. Olumlu ve olumsuz görüş ortalamalarının sayısal değerlendirmelerinin normal dağılıma uygun olup olmadığı çarpıklık basıklık katsayıları hesaplanarak belirlendi. Olumlu ve olumsuz görüş ortalamalarının demografik özelliklere göre farklılık analizi bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi ile incelendi. Eğitimcilerin kekemelik ve kekeme bireyler hakkındaki görüşlerinin meslek gruplarına göre karşılaştırması ise ki-kare analizi ile test edildi. İstatistiksel değerlendirmelerde anlam düzeyi ($\alpha=0,05$) olarak kabul edildi.

4. BULGULAR

Bu bölümde eğitim personelinden toplanan anket verilerinin, araştırma soruları çerçevesinde istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Eğitim personeline ait sosyodemografik bilgiler

		n	%
Cinsiyet	Erkek	88	19,0%
	Kadın	376	81,0%
Yaş grubu	=<30 yaş	371	80,0%
	31-40 yaş	67	14,4%
	>=41 yaş	26	5,6%
Medeni durumu	Bekâr	333	71,8%
	Evli	131	28,2%
Eğitim düzeyi	Lisans	402	86,6%
	Önlisans	9	1,9%
	Yüksek Lisans	53	11,4%
Çocuğunuz var mı	Evet	90	19,4%
	Hayır	374	80,6%
Ailenin geliri aile dostları ve akrabalarla kıyaslandığında	Emin değilim	7	1,5%
	En düşük grupta	23	5,0%
	Ortalamanın altında	51	11,0%
	Ortalama	282	60,8%
	Ortalamanın üstünde	72	15,5%
	En yüksek grupta	29	6,3%
Ailenin geliri ülkemizdeki diğer insanlarla kıyaslandığında	Emin değilim	10	2,2%
	En düşük grupta	34	7,3%
	Ortalamanın altında	72	15,5%
	Ortalama	268	57,8%
	Ortalamanın üstünde	71	15,3%
	En yüksek grupta	9	1,9%

Tablo 4.1’de eğitim personeline ait sosyodemografik bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların yaş ortalamaları $27,68 \pm 6,41$ olarak hesaplanmıştır ve %80’i 30 yaş altındadır. Katılımcıların %81’ini kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %71,8’inin bekar ve %80,6’sının çocuk sahibi olmadıkları görülmektedir. Eğitim düzeyleri ise %86,6 oranında lisans düzeyinde olup maddi durumlarının ülke geneliyle ve çevrelerindeki insanlarla kıyasladıklarında ortalama durumda olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2. Eğitim personeline ait mesleki bilgilerin yüzdesel dağılımı

		n	%
Meslek	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni	56	12,1%
	Dil ve Konuşma Terapisti	77	16,6%
	Fizyoterapist	62	13,4%
	Odyolog	83	17,9%
	Okul Öncesi Öğretmeni	68	14,7%
	Özel Eğitim Alan Öğretmeni	62	13,2%
	Psikolog	56	12,1%
Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerindeki deneyim	1-5 Yıl	373	80,4%
	10-15 Yıl	21	4,5%
	15-20 Yıl	18	3,9%
	5-10 Yıl	52	11,2%
Anadiliniz	Arapça	2	0,4%
	İngilizce	1	0,2%
	Kürtçe	18	3,9%
	Türkçe	442	95,3%
	Zazaca	1	0,2%

Tablo 4.2’de eğitim personeline ait mesleki bilgilerin yüzdesel dağılımı gösterilmektedir. Çalışmaya katılan eğitim personelinin %16,6’sı dil ve konuşma terapistlerinden ve %17,9’u odyologlardan oluşmaktadır. Eğitim personelinin özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerindeki deneyimleri %80,4 oranında 5 yıl ve altındadır. Anadilleri %95,3 oranında Türkçe’dir.

Tablo 4.3. Katılımcıların kekemelik özelliği ile ilgili yanıtların yüzdesel dağılımı

		n	%
Kekemeliğe sahip misiniz	Evet	2	0,4%
	Hayır	462	99,6%
Çevrenizde kekemeliği olan birey var mı	Evet	266	57,3%
	Hayır	198	42,7%

Tablo 4.3’de katılımcıların kekemelik özelliği ile ilgili yanıtların yüzdesel dağılımı gösterilmektedir. Katılımcılardan sadece 2 kişinin kekemeliği olan birey olduğu görülürken, yarısından fazlasının çevresinde kekemeliği olan birey olduğu görülmektedir.

Soru 1: Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyle ilgili bilgi, tutum ve görüşleri nelerdir?

Soru 1.1: Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri nedir?

Tablo 4.4. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri (... bir insan hakkındaki genel izlenimim ...) (Anket, Bölüm C1, 3. Seçenek)

	Kısmen olumsuz		Oldukça olumsuz		Emin değilim		Kısmen olumlu		Oldukça olumlu		Nötr	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Obezitesi olan (aşırı kilolu)	101	21,8	19	4,1	10	2,2	32	6,9	52	11,2	250	53,9
Solak olan	3	0,6	4	0,9	6	1,3	42	9,1	110	23,7	299	64,4
Kekemeliği olan	36	7,8	5	1,1	9	1,9	52	11,2	107	23,1	255	55,0
Birden fazla yabancı dil bilen	4	0,9	3	0,6	4	0,9	93	20,0	288	62,1	72	15,5
Bedensel engeli olan	34	7,3	8	1,7	7	1,5	49	10,6	135	29,1	231	49,8

Tablo 4.4’de eğitim personelinin kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri gösterilmektedir. Katılımcıların, anketin C1 bölümünde yer alan kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimlerinde; eğitim personelinin %34,3’ü olumlu, %8,9’u olumsuz ve %56,9’u yansız izlenim sergiledikleri görülmektedir. Bedensel engeli olan bireylere karşı izlenimlerinde ise %39,7’si olumlu, %9’u olumsuz ve %51,3’ü yansız izlenim sergilemişlerdir.

Tablo 4.5. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri (... bir insan olmak isterdim) (Anket, Bölüm C2, 3. Seçenek)

	Kısmen katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		Tarafsız		Kısmen katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Emin değilim	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Obezitesi olan	40	8,6	386	83,2	35	7,5	-	-	3	0,6	-	-
Solak olan	36	7,8	89	19,2	283	61,0	22	4,7	28	6,0	6	1,3
Kekemeliği olan	82	17,7	276	59,5	91	19,6	3	0,6	5	1,1	7	1,5
Birden fazla yabancı dil bilen	4	0,9	12	2,6	26	5,6	54	11,6	365	78,7	3	0,6
Bedensel engeli olan	34	7,3	362	78,0	58	12,5	2	0,4	5	1,1	3	0,6

Tablo 4.5’de eğitim personelinin kekemeliği olan bir birey olmaya dair tepkileri yer almaktadır. C2 bölümünde yer alan kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimlerinde; “Kekemeliği olan bir insan olmak isterdim” maddesinde kekemeliği olan bir insan olmak isterdim %1,7, istemezdim %77,2 ve yansız yanıtlar %21,1 olarak bulunmuştur. Bedensel engeli olan bir insan olmak istemezdim yanıtının %85,3 olduğu görülmüştür. En yüksek oranla katılımcıların sırasıyla obezitesi olan bir birey ardından bedensel engeli olan ve kekemeliği olan bir birey olmak istemedikleri saptanmıştır.

Tablo 4.6. Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri (Kekemeliği olan bireyler/bireylerin ...) (Anket, Bölüm D1)

	Evet		Hayır		Emin değilim	
Kekemeliklerini gizlemeye çalışmaldırlar	11	2,4%	444	95,7%	9	1,9%
Önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekler seçmelidirler	319	68,8%	93	20,0%	52	11,2%
Sinirlidirler ya da kolay heyecanlanırlar	186	40,1%	178	38,4%	100	21,6%
Utangaç ya da çekingendirler	320	69,0%	83	17,9%	61	13,1%
Kekeledikleri için kendilerini suçlarlar	197	42,5%	122	26,3%	145	31,3%
Arkadaş edinebilirler	418	90,1%	23	5,0%	23	5,0%
Normal bir hayat yaşayabilirler	414	89,2%	23	5,0%	27	5,8%
İstedikleri her mesleği/işi yapabilirler	277	59,7%	94	20,3%	93	20,0%

Tablo 4.6’da eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki düşünceleri gösterilmektedir. Anketin D1 bölümünde yer alan kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimlerinde; %68,8 oranında evet yanıtını vererek önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekler seçmelidirler, %40,1 oranında evet yanıtıyla sinirli olduklarını ya da kolay heyecanlandıklarını, %69 oranında evet yanıtıyla utangaç ya da çekingen olduklarını, %42,5 oranında evet yanıtıyla kekeledikleri için kendilerini suçladıklarını, %89,2 oranında evet yanıtıyla normal bir hayat yaşayabileceklerini ve %59,7 oranında evet yanıtıyla istedikleri her işi/mesleği yapabileceklerini belirttikleri görülmektedir. En yüksek hayır yanıtıyla %95,7 oranında kekemeliklerini gizlemeye çalışmamalıdır ve en yüksek evet yanıtıyla %90,1 arkadaş edinebilirler ifadeleri görülmüştür.

Soru 1.2: Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri nedir?

Tablo 4.7. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri (Kekeleyen birisiyle konuşuyordum ... yapardım) (Anket, Bölüm D3)

	Evet		Hayır		Emin değilim	
	n	%	n	%	n	%
Kişi normal konuşuyormuş gibi davranmaya çalışırdım	435	93,7%	18	3,9%	11	2,4%
Kekelemek hakkında espri/şaka yapardım	13	2,8%	431	92,9%	20	4,3%
Kişinin sözlerini tamamlardım	40	8,6%	402	86,6%	22	4,8%
Sabırsızlanırdım (kişi kekelerken beklemek istemezdim)	26	5,6%	419	90,3%	19	4,1%
Rahat ya da normal hissederdim	399	86,0%	37	8,0%	28	6,0%
Kekeleyen kişiye acırdım	22	4,7%	418	90,1%	24	5,2%
Kişiye “yavaşla” ya da “rahat ol” derdim	123	26,5%	311	67,0%	30	6,5%

Tablo 4.7’de eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı verecekleri tepkiler gösterilmektedir. Eğitim personelinin, anketin D3 bölümünde yer alan kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri; “Kişi normal konuşuyormuş gibi davranmaya çalışırdım” maddesi %93,7 ile en çok evet yanıtı verilen madde, “Kekelemek hakkında espri/şaka yapardım” maddesi %92,9 hayır yanıtı ile en çok hayır yanıtı verilen madde olduğu görülmüştür. Eğitim personelinin %86,6 hayır yanıtı ile kişinin sözlerini tamamlamayacakları, %90,3 hayır yanıtı ile sabırsızlanmayacakları, %86,0 evet yanıtı ile rahat ya da normal hissedecekleri, %90,1 hayır yanıtı ile kekeleyen kişiye acıma duymayacakları ve %67 hayır yanıtı ile kişiye “yavaşla” ya da “rahat ol” demeyecekleri görülmüştür.

Soru 1.3: Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri nedir?

Tablo 4.8. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri (... bireyler hakkındaki bilgim ...) (Anket, Bölüm C3, 3. Seçenek)

	(?) Emin değilim		(1) Hiç yok		(2) Az		(3) Biraz		(4) Oldukça		(5)Çok	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Obezitesi olan	4	0,9%	25	5,4%	70	15,1%	201	43,3%	116	25,0%	48	10,3%
Solak olan	9	1,9%	30	6,5%	90	19,4%	179	38,6%	103	22,2%	53	11,4%
Kekemeliği olan	3	0,6%	14	3,0%	56	12,1%	155	33,4%	136	29,3%	100	21,6%
Birden fazla yabancı dil bilen	9	1,9%	19	4,1%	53	11,4%	184	39,7%	135	29,1%	64	13,8%
Bedensel engeli olan	4	0,9%	15	3,2%	48	10,3%	138	29,7%	132	28,4%	127	27,4%

Tablo 4.8’de eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri gösterilmektedir. Eğitim personelinin, anketin C3 bölümünde yer alan kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri biraz %33,4 ve oldukça %29,3 olarak bulunmuştur. Benzer şekilde bedensel engeli olan bireyler hakkındaki bilgi düzeylerinin de biraz %29,7 ve oldukça %28,4 olduğu saptanmıştır.

Soru 1.4: Eğitim personeli kekemeliği olan birini tanımakta mıdır, tanıyor ise eğitim personeline yakınlık derecesi nedir?

Tablo 4.9. Eğitim personeli kekemeliği olan birini tanımakta mıdır, tanıyor ise eğitim personeline yakınlık derecesi (... birini tanıyorum) (Anket, Bölüm C4, 3. Seçenek)

	Hiç kimse		Tanıdık		Yakın Arkadaş		Akraba		Ben		Diğer	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Obezitesi olan	132	28,4%	134	28,9%	46	9,9%	120	25,9%	15	3,2%	17	3,7%
Solak olan	23	5,0%	133	28,7%	107	23,1%	157	33,8%	20	4,3%	24	5,2%
Kekemeliği olan	90	19,4%	186	40,1%	24	5,2%	66	14,2%	2	0,4%	96	20,7%
Birden fazla yabancı dil bilen	46	9,9%	130	28,0%	111	23,9%	122	26,3%	18	3,9%	37	8,0%
Bedensel engeli olan	63	13,6%	201	43,3%	12	2,6%	88	19,0%	2	0,4%	98	21,1%

Tablo 4.9’da eğitim personeli kekemeliği olan birini tanıyıp tanımadığı ve yakınlık derecesi gösterilmektedir. Eğitim personelinin, kekemeliği olan birini tanıyıp tanımadığı, tanıyor ise yakınlık derecesi sorulduğunda 2 (%0,4) kişinin kekemeliği olan birey olduğu bulunmuştur. %19,4’ünün çevresinde kekemeliği olan kimsenin olmadığı ve %80,2’sinin çevresinde kekemeliği olan birini tanıdığı görülmüştür.

Soru 1.5: Eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıın kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi nedir?

Tablo 4.10. Eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıın kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi (Aşağıdaki kişilerin kekemeliği olsaydı üzülürdüm/endişe duyardım...) (Anket, Bölüm D2)

	Evet		Hayır		Emin değilim	
Doktorum	84	18,1%	310	66,8%	70	15,1%
Komşum	100	21,6%	313	67,5%	51	11,0%
Kız/erkek kardeşim	248	53,4%	172	37,1%	44	9,5%
Ben	291	62,7%	115	24,8%	58	12,5%

Tablo 4.10’da eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıın kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi gösterilmektedir. Eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıın kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeylerinde en yüksek oranda (%62,7) kendilerinin ardından sırası ile kardeşlerinin (%53,4), komşusunun (%21,6) ve doktorunun (%18,1) geldiği görülmektedir.

Soru 1.6: Eğitim personelinin kekemeliğın sebepleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Tablo 4.11. Eğitim personelinin kekemeliğın sebepleri hakkındaki düşünceleri (Kekemeliğın sebebinin ... olduğuna inanıyorum) (Anket, Bölüm D4)

	Evet		Hayır		Emin değılim	
Genetik miras	297	64,0%	81	17,5%	86	18,5%
Hayaletler, cinler, ruhlar	31	6,7%	399	86,0%	34	7,3%
Kişinin korktuğu bir olay	279	60,1%	140	30,2%	45	9,7%
Allah'ın takdiri	176	37,9%	227	48,9%	61	13,1%
Öğrenme ya da alışkanlık	149	32,1%	259	55,8%	56	12,1%
Bir virüs ya da hastalık	64	13,8%	347	74,8%	53	11,4%

Tablo 4.11'de eğitim personelinin kekemeliğın sebepleri hakkındaki düşünceleri gösterilmektedir. Eğitim personelinin kekemeliğın sebepleri hakkındaki düşüncelerinde “Genetik miras” maddesinin en yüksek evet yanıtıyla (%64) ve en yüksek hayır yanıtıyla (%86) “Hayaletler, cinler, ruhlar” maddesinin olduğu görülmüştür. Katılımcılar %60,1 evet yanıtıyla “Kişinin korktuğu bir olay” olduğunu, %55,8 hayır yanıtıyla “Öğrenme ya da alışkanlık” olmadığını ve %74,8 hayır yanıtıyla “Bir virüs ya da hastalık” olmadığına inandıkları görülmüştür.

Soru 1.7: Eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri nelerdir?

Tablo 4.12. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri (Kekemeliğe ... tarafından yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum)
(Anket, Bölüm D5)

	Evet		Hayır		Emin değilim	
Kekeleyen diğer insanlar	134	28,9%	261	56,3%	69	14,9%
Bir dil ve konuşma terapistinden	460	99,1%	4	0,9%	-	-
Benim gibi birinden	162	34,9%	242	52,2%	60	12,9%
Tıp doktorundan	219	47,2%	182	39,2%	63	13,6%

Tablo 4.12’de eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri gösterilmektedir. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşüncelerinde en yüksek evet yanıtıyla (%99,1) bir dil ve konuşma terapistinden yanıtını verdikleri görülürken en yüksek hayır yanıtını (%56,3) ise kekeleyen diğer insanlar olarak verdikleri görülmüştür. Kekemeliğe bir dil ve konuşma terapisti veya tıp doktoru tarafından yardım edilmesi gerektiğine inandıkları, kekeleyen diğer insanlar ve kendileri gibi biri tarafından yardım edilmemesi gerektiğine inandıkları görülmüştür.

Soru 1.8: Eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları nelerdir?

Tablo 4.13. Eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları (Kekemelik hakkındaki bilginin'dan gelir.) (Anket, Bölüm D6)

	Evet		Hayır		Emin değilim	
Kişisel deneyim (ben, ailem, arkadaşlarım)	227	48,9%	219	47,2%	18	3,9%
TV, radyo, filmler	192	41,4%	256	55,2%	16	3,4%
Dergiler, gazeteler, kitaplar	281	60,6%	172	37,1%	11	2,4%
İnternet	337	72,6%	115	24,8%	12	2,6%
Okul	382	82,3%	77	16,6%	5	1,1%
Doktor, hemşire ya da diğer uzmanlar	221	47,6%	226	48,7%	17	3,7%

Tablo 4.13'de eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları gösterilmektedir. Eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynaklarının büyük oranda okul (%82,3) ve internet (%72,6) olduğu anlaşılmaktadır. Ardından bilgi kaynakları olarak sırasıyla dergiler, gazeteler, kitaplar (%60,6), kişisel deneyim (%48,9), doktor ya da diğer uzmanlar (%47,6) ve tv, radyo, filmler (%41,4) gelmektedir.

Soru 2: Yedi meslek grubundaki (özel eğitim alan öğretmeni, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni, okul öncesi öğretmeni, dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist, odyolog ve psikolog) eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyle ilgili bilgi, tutum ve görüşleri arasında fark var mıdır?

Soru 2.1: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri arasındaki fark nedir?

Tablo 4.14. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri arasındaki fark yüzdeleri (... bir insan hakkındaki genel izlenimim ...) (Anket, Bölüm C1, 3. Seçenek)

... bir insan hakkındaki genel izlenimim	Meslek Grupları														p ¹
	ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
(-1) Kısmen olumsuz	7	12,5	5	6,5	5	8,1	8	9,6	6	8,8	3	4,9	2	3,6	,549
(-2) Oldukça olumsuz	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0	2	2,9	2	3,3	0	0,0	
(+1) Kısmen olumlu	7	12,5	7	9,1	11	17,7	8	9,6	5	7,4	8	13,1	6	10,7	
(+2) Oldukça olumlu	17	30,4	21	27,3	8	12,9	15	18,1	20	29,4	13	21,3	13	23,2	
(0) Nötr	23	41,1	41	53,2	35	56,5	52	62,7	34	50,0	34	55,7	35	62,5	
(?) Emin değilim	2	3,6	3	3,9	2	3,2	0	0,0	1	1,5	1	1,6	0	0,0	

1: Ki kare testi

Tablo 4.14’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri arasındaki farklılıklar gösterilmiştir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki genel izlenimleri karşılaştırmasında ($p>0,05$) bulunduğundan anlamlı ilişki bulunamamıştır. Bu sonuca göre eğitimcilerin kekemelik ve kekemeliği olan birey hakkındaki düşünceleri değişim göstermemekte ve meslekler arası farklılık saptanamamıştır.

Tablo 4.15. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birey olmak isteme arasındaki fark yüzdeleri (... bir insan olmak isterdim) (Anket, Bölüm C2, 3. Seçenek)

... bir insan olmak isterdim	Meslek Grupları														p ¹
	ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
Kekemeliği olan	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
(-1) Kısmen katılmıyorum	5	8,9	15	19,5	11	17,7	20	24,1	12	17,6	9	14,8	10	17,9	,075
(-2) Kesinlikle katılmıyorum	41	73,2	31	40,3	39	62,9	48	57,8	48	70,6	38	62,3	30	53,6	
(+1) Kısmen katılıyorum	0	0,0	1	1,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	3,3	0	0,0	
(+2) Kesinlikle katılıyorum	1	1,8	1	1,3	0	0,0	0	0,0	1	1,5	1	1,6	1	1,8	
(0) Tarafsız	9	16,1	25	32,5	12	19,4	15	18,1	6	8,8	10	16,4	14	25,0	
(?) Emin değilim	0	0,0	4	5,2	0	0,0	0	0,0	1	1,5	1	1,6	1	1,8	

1: Ki kare testi

Tablo 4.15’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birey olmak isteme arasındaki farklılıklar gösterilmiştir. Meslek gruplarına göre eğitim personelinin kekemeliği olan birey olmak isteme durumunun karşılaştırmasında ($p>0,05$) bulunduğundan anlamlı ilişki bulunamamıştır. Bu sonuca göre eğitimcilerin kekemeliği olan birey olmak isteme düşünceleri meslek gruplarına göre değişim göstermemektedir.

Tablo 4.16. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birey hakkındaki ayrıntılı görüşlerinin karşılaştırılması (Kekemeliği olan bireyler/bireylerin...) (Anket, Bölüm D1)

		Meslek Grupları														p ¹
		ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Kekemeliklerini gizlemeye çalışmalıdırlar	ED (?)	0	0,0	0	0,0	3	4,8	0	0,0	2	2,9	3	4,9	1	1,8	,483
	Evet	2	3,6	1	1,3	3	4,8	1	1,2	2	2,9	1	1,6	1	1,8	
	Hayır	54	96,4	76	98,7	56	90,3	82	98,8	64	94,1	57	93,4	54	96,4	
Önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekler seçmelidirler	ED (?)	8	14,3	12	15,6	4	6,5	9	10,8	8	11,8	4	6,6	7	12,5	,289
	Evet	40	71,4	40	51,9	46	74,2	59	71,1	47	69,1	46	75,4	40	71,4	
	Hayır	8	14,3	25	32,5	12	19,4	15	18,1	13	19,1	11	18,0	9	16,1	
Sinirlidirler ya da kolay heyecanlanırlar	ED (?)	13	23,2	6	7,8	18	29,0	13	15,7	17	25,0	16	26,2	17	30,4	,000**
	Evet	31	55,4	19	24,7	26	41,9	32	38,6	33	48,5	26	42,6	19	33,9	
	Hayır	12	21,4	52	67,5	18	29,0	38	45,8	18	26,5	19	31,1	20	35,7	
Utangaç ya da çekingendirler	ED (?)	4	7,1	8	10,4	15	24,2	8	9,6	8	11,8	6	9,8	12	21,4	,000**
	Evet	49	87,5	42	54,5	37	59,7	64	77,1	51	75,0	42	68,9	35	62,5	
	Hayır	3	5,4	27	35,1	10	16,1	11	13,3	9	13,2	13	21,3	9	16,1	
Kekeledikleri için kendilerini suçlarlar	ED (?)	22	39,3	13	16,9	21	33,9	18	21,7	28	41,2	22	36,1	21	37,5	,053
	Evet	23	41,1	37	48,1	23	37,1	38	45,8	30	44,1	23	37,7	22	39,3	
	Hayır	11	19,6	27	35,1	18	29,0	27	32,5	10	14,7	16	26,2	13	23,2	
Arkadaş edinebilirler	ED (?)	2	3,6	2	2,6	3	4,8	4	4,8	4	5,9	3	4,9	5	8,9	,506
	Evet	48	85,7	73	94,8	57	91,9	77	92,8	58	85,3	54	88,5	50	89,3	
	Hayır	6	10,7	2	2,6	2	3,2	2	2,4	6	8,8	4	6,6	1	1,8	
Normal bir hayat yaşayabilirler	ED (?)	3	5,4	1	1,3	3	4,8	6	7,2	4	5,9	7	11,5	3	5,4	,163
	Evet	49	87,5	75	97,4	56	90,3	74	89,2	57	83,8	49	80,3	53	94,6	
	Hayır	4	7,1	1	1,3	3	4,8	3	3,6	7	10,3	5	8,2	0	0,0	
İstedikleri her mesleği/işi yapabilirler	ED (?)	15	26,8	6	7,8	16	25,8	9	10,8	20	29,4	12	19,7	15	26,8	,000**
	Evet	25	44,6	66	85,7	31	50,0	55	66,3	32	47,1	32	52,5	35	62,5	
	Hayır	16	28,6	5	6,5	15	24,2	19	22,9	16	23,5	17	27,9	6	10,7	

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.16’da yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması gösterilmektedir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki görüşlerinin karşılaştırmasında; “Sinirlidirler ya da kolay heyecanlanırlar”, “Utangaç ya da çekingendirler”, “İstedikleri her mesleği/işi yapabilirler” maddelerinde (p<0,05) bulunduğundan anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre; sinirlidirler ya da kolay heyecanlanırlar maddesinde en yüksek hayır oranı (%67,5), utangaç ya

da çekingendirler maddesinde en düşük evet oranı (%54,5) ve istedikleri her mesleği/işi yapabilirler maddesinde en yüksek evet oranı (%85,7) dil ve konuşma terapistlerinde elde edilmiştir.

Soru 2.2: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri arasındaki fark nedir?

Tablo 4.17. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri arasındaki fark yüzdeleri (Kekeleyen birisiyle konuşuyor olsaydım ... yapardım) (Anket, Bölüm D3)

Kekeleyen biriyle konuşuyor olsaydım... yapardım		Meslek Grupları														p ¹
		ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Kişi normal konuşuyormuş gibi davranmaya çalışırdım	ED	1	1,8	2	2,6	1	1,6	1	1,2	1	1,5	3	4,9	2	3,6	
	(?)															
	Evet	54	96,4	71	92,2	59	95,2	76	91,6	66	97,1	55	90,2	53	94,6	
	Hayır	1	1,8	4	5,2	2	3,2	6	7,2	1	1,5	3	4,9	1	1,8	0,857
Kekeleyen hakkında espri/şaka yapardım	ED	2	3,6	6	7,8	2	3,2	1	1,2	1	1,5	5	8,2	3	5,4	
	(?)															
	Evet	1	1,8	2	2,6	2	3,2	1	1,2	0	0,0	6	9,8	1	1,8	
	Hayır	53	94,6	69	89,6	58	93,5	81	97,6	67	98,5	50	82,0	52	92,9	0,058
Kişinin sözlerini tamamlardım	ED	4	7,1	0	0,0	6	9,7	2	2,4	4	5,9	3	4,9	3	5,4	
	(?)															
	Evet	4	7,1	0	0,0	21	33,9	2	2,4	4	5,9	6	9,8	3	5,4	
	Hayır	48	85,7	77	100	35	56,5	79	95,2	60	88,2	52	85,2	50	89,3	,000**
Sabırsızlanırdım (kişi kekelerken beklemek istemezdim)	ED	5	8,9	1	1,3	4	6,5	3	3,6	1	1,5	5	8,2	0	0,0	
	(?)															
	Evet	2	3,6	0	0,0	9	14,5	2	2,4	3	4,4	7	11,5	3	5,4	
	Hayır	49	87,5	76	98,7	49	79,0	78	94,0	64	94,1	49	80,3	53	94,6	,003**
Rahat ya da normal hissederdim	ED	4	7,1	2	2,6	5	8,1	3	3,6	4	5,9	7	11,5	3	5,4	
	(?)															
	Evet	49	87,5	73	94,8	46	74,2	74	89,2	61	89,7	44	72,1	51	91,1	
	Hayır	3	5,4	2	2,6	11	17,7	6	7,2	3	4,4	10	16,4	2	3,6	,014**
Kekeleyen kişiye acırdım	ED	3	5,4	4	5,2	0	0,0	3	3,6	4	5,9	4	6,6	5	8,9	
	(?)															
	Evet	4	7,1	1	1,3	6	9,7	5	6,0	1	1,5	3	4,9	2	3,6	
	Hayır	49	87,5	72	93,5	56	90,3	75	90,4	63	92,6	54	88,5	49	87,5	,004**
Kişiyi “yavaşla” ya da “rahat ol” derdim	ED	3	5,4	2	2,6	6	9,7	5	6,0	5	7,4	5	8,2	4	7,1	
	(?)															
	Evet	23	41,1	2	2,6	25	40,3	17	20,5	21	30,9	20	32,8	14	25,0	
	Hayır	30	53,6	73	94,8	31	50,0	61	73,5	42	61,8	36	59,0	38	67,9	,000**

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.17’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri arasındaki farklılıklar gösterilmiştir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı tepkileri karşılaştırmasında; “Kişinin sözlerini tamamlardım”, “Sabırsızlanırdım (kişi

kekelerken beklemek istemezdim)”, “Rahat ya da normal hissederdim”, “Kekeleyen kişiye acırdım” ve “Kişiyeye “yavaşla” ya da “rahat ol” derdim” maddelerinde ($p<0,05$) bulunduğundan anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre; kişinin sözlerini tamamlardım maddesinde dil ve konuşma terapistlerinin tamamının bu maddede hayır yanıtı verdiği görülmektedir. Dil ve konuşma terapistlerinin, sabırsızlanırdım (Kişi kekelerken beklemek istemezdim) maddesinde %98,7 ve Kişiyeye “yavaşla” ya da “rahat ol” derdim maddesinde %94,8 oranlarıyla en yüksek hayır yanıtlarını verdikleri görülmüştür. Rahat ya da normal hissederdim maddesinde dil ve konuşma terapistleri %94,8 ile en yüksek evet yanıtını verdikleri bulunmuştur.

Soru 2.3: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki fark nedir?

Tablo 4.18. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki fark yüzdeleri (... bireyler hakkındaki bilgim ...) (Anket, Bölüm C3, 3. Seçenek)

...bireyler hakkındaki bilgim...	Meslek Grupları														p ¹	
	ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Keke-	ED(?)	0	0,0	1	1,3	0	0,0	0	0,0	1	1,5	1	1,6	0	0,0	,000**
meliği	(1) Hiç yok	2	3,6	0	0,0	8	12,9	0	0,0	2	2,9	2	3,3	0	0,0	
olan	(2) Az	11	19,6	0	0,0	18	29,0	7	8,4	8	11,8	6	9,8	6	10,7	
	(3) Biraz	24	42,9	1	1,3	24	38,7	25	30,1	26	38,2	28	45,9	27	48,2	
	(4) Oldukça	15	26,8	23	29,9	5	8,1	39	47,0	24	35,3	15	24,6	15	26,8	
	(5) Çok	4	7,1	52	67,5	7	11,3	12	14,5	7	10,3	9	14,8	8	14,3	

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.18’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki farklılıklar gösterilmektedir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemeliği olan birey hakkındaki bilgi düzeyleri karşılaştırmasında (p<0,05) bulunduğu anlamlı ilişki saptanmıştır. Dil ve konuşma terapistlerinde çok bilgin var oranı diğer gruplara göre oldukça yüksek %67,5 olarak bulunmuştur. Çok bilgin var maddesinde dil ve konuşma terapistlerinden sonra %14,8 ile özel eğitim alan öğretmenlerinin geldiği görülmektedir.

Soru 2.4: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birini tanımasını, tanıyorlar ise eğitim personeline yakınlık dereceleri arasındaki fark nedir?

Tablo 4.19. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birini tanımasını, tanıyorlar ise eğitim personeline yakınlık dereceleri arasındaki fark yüzdeleri (...birini tanıyorum) (Anket, Bölüm C4, 3. Seçenek)

		Meslek Grupları														p ¹
		ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
... birini tanıyorum		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Keke- meliği olan	Hiç kimse	16	28,6	7	9,1	23	37,1	5	6,0	15	22,1	14	23,0	10	17,9	,003**
	Tanıdık	19	33,9	29	37,7	24	38,7	41	49,4	25	36,8	28	45,9	19	33,9	
	Yakın	1	1,8	3	3,9	4	6,5	7	8,4	2	2,9	3	4,9	4	7,1	
	Arkadaş															
	Akraba	4	7,1	13	16,9	7	11,3	9	10,8	12	17,6	10	16,4	11	19,6	
	Ben	0	0,0	0	0,0	1	1,6	1	1,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
	Diğer	16	28,6	25	32,5	3	4,8	20	24,1	14	20,6	6	9,8	12	21,4	

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.19’da yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan birini tanıyıp tanımadıkları tanıyorlar ise yakınlık dereceleri arasındaki farklılıklar gösterilmiştir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin tanıdığı kekeme birinin yakınlık dereceleri karşılaştırmasında (p<0,05) bulunduğundan anlamlı ilişki bulunmuştur. En yüksek oranda %49,4 ile odyologların çevresinde kekemeliği olan birini tanıdıkları görülmektedir.

Soru 2.5: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi arasındaki fark nedir?

Tablo 4.20. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyi arasındaki fark yüzdeleri (Aşağıdaki kişilerin kekemeliği olsaydı üzülürdüm/endişe duyardım...) (Anket, Bölüm D2)

kekemeliği olsaydı üzülürdüm/endişe duyardım	Meslek Grupları														p ¹	
	ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Doktorum	ED(?)	10	17,9	4	5,2	9	14,5	12	14,5	17	25,0	12	19,7	5	8,9	
	Evet	14	25,0	2	2,6	16	25,8	21	25,3	11	16,2	12	19,7	8	14,3	
	Hayır	32	57,1	71	92,2	37	59,7	50	60,2	40	58,8	37	60,7	43	76,8	,000**
Komşum	ED(?)	5	8,9	4	5,2	6	9,7	6	7,2	16	23,5	8	13,1	5	8,9	
	Evet	22	39,3	4	5,2	13	21,0	24	28,9	13	19,1	17	27,9	7	12,5	
	Hayır	29	51,8	69	89,6	43	69,4	53	63,9	39	57,4	36	59,0	44	78,6	,000**
Kız/erkek kardeşim	ED(?)	5	8,9	5	6,5	5	8,1	7	8,4	9	13,2	8	13,1	5	8,9	
	Evet	34	60,7	30	39,0	32	51,6	54	65,1	39	57,4	33	54,1	25	44,6	
	Hayır	17	30,4	42	54,5	25	40,3	22	26,5	20	29,4	20	32,8	26	46,4	,063
Ben	ED(?)	11	19,6	8	10,4	9	14,5	8	9,6	8	11,8	8	13,1	6	10,7	
	Evet	35	62,5	40	51,9	39	62,9	56	67,5	48	70,6	39	63,9	33	58,9	
	Hayır	10	17,9	29	37,7	14	22,6	19	22,9	12	17,6	14	23,0	17	30,4	,359

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.20’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacakları endişe düzeyleri arasındaki farklılıklar gösterilmiştir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin tanıdığıının kekemeliği olması halinde duyacağı endişe düzeyleri karşılaştırılmasında “Doktorum” ve “Komşum” maddelerinde (p<0,05) bulunduğundan anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre; doktorum kekeme olduğunda üzülmem/endişe duymam oranı %92,2 ile en yüksek oranda dil ve konuşma terapistlerinde olduğu anlaşılmıştır. Komşum kekeme olduğunda üzülmem/endişe duymam oranı %89,6 ile en yüksek oranda yine dil ve konuşma terapistlerinde görülmüştür.

Soru 2.6: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliğin sebepleri hakkındaki düşünceleri arasındaki fark nedir?

Tablo 4.21. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliğin sebepleri hakkındaki düşünceleri arasındaki fark yüzdeleri (Kekemeliğin sebebinin ... olduğuna inanıyorum) (Anket, Bölüm D4)

		Meslek Grupları														p ¹
		ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Genetik miras	ED(?)	7	12,5	6	7,8	13	21,0	11	13,3	17	25,0	18	29,5	13	23,2	,000**
	Evet	29	51,8	67	87,0	30	48,4	64	77,1	41	60,3	32	52,5	34	60,7	
	Hayır	20	35,7	4	5,2	19	30,6	8	9,6	10	14,7	11	18,0	9	16,1	
Hayaletler, cinler, ruhlar	ED(?)	6	10,7	2	2,6	4	6,5	3	3,6	7	10,3	9	14,8	3	5,4	,002**
	Evet	3	5,4	0	0,0	11	17,7	4	4,8	8	11,8	3	4,9	2	3,6	
	Hayır	47	83,9	75	97,4	47	75,8	76	91,6	53	77,9	49	80,3	51	91,1	
Kişinin korktuğu bir olay	ED(?)	9	16,1	1	1,3	6	9,7	8	9,6	5	7,4	8	13,1	8	14,3	,000**
	Evet	42	75,0	6	7,8	45	72,6	38	45,8	58	85,3	46	75,4	43	76,8	
	Hayır	5	8,9	70	90,9	11	17,7	37	44,6	5	7,4	7	11,5	5	8,9	
Allah'ın takdiri	ED(?)	8	14,3	7	9,1	4	6,5	14	16,9	15	22,1	8	13,1	5	8,9	,041*
	Evet	21	37,5	26	33,8	37	59,7	28	33,7	24	35,3	21	34,4	19	33,9	
	Hayır	27	48,2	44	57,1	21	33,9	41	49,4	29	42,6	32	52,5	32	57,1	
Öğrenme ya da alışkanlık	ED(?)	8	14,3	0	0,0	9	14,5	10	12,0	15	22,1	9	14,8	5	8,9	,000**
	Evet	21	37,5	2	2,6	32	51,6	32	38,6	21	30,9	18	29,5	22	39,3	
	Hayır	27	48,2	75	97,4	21	33,9	41	49,4	32	47,1	34	55,7	29	51,8	
Bir virüs ya da hastalık	ED(?)	7	12,5	0	0,0	12	19,4	9	10,8	10	14,7	12	19,7	3	5,4	,000**
	Evet	9	16,1	1	1,3	17	27,4	12	14,5	10	14,7	8	13,1	7	12,5	
	Hayır	40	71,4	76	98,7	33	53,2	62	74,7	48	70,6	41	67,2	46	82,1	

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.21’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliğin sebepleri hakkındaki düşünceleri arasındaki farklılıklar gösterilmiştir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemelik sebepleri konusundaki düşüncelerinin maddelerin tamamında (p<0,05) bulunduğundan anlamlı farklılık söz konusudur. Buna göre; genetik mirası neden olarak görme oranı dil ve konuşma terapistlerinde diğer meslek gruplarından oldukça yüksek olarak %87 oranında elde edilmiştir. Hayaletler, cinler ve ruhları neden olarak görmeme %97,4 oranı ile dil ve konuşma terapistlerinde görülmüştür. Kişinin korktuğu bir olayı neden olarak görme diğer meslek gruplarından oldukça az oranda %7,8 ile dil ve konuşma terapistlerinde görülmüştür. Kekemeliği Allah’ın bir takdiri olarak görmeme diğer meslek gruplarından oldukça yüksek, psikologlar ile aynı oranda %57,1 olarak elde edilmiştir. Kekemelik sebebi olarak öğrenme ya da alışkanlıkları neden olarak görmeme diğer meslek gruplarından oldukça yüksek olarak dil ve konuşma terapistlerinde %97 oranı ile elde edilmiştir.

Soru 2.7: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri arasındaki fark nedir?

Tablo 4.22. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri arasındaki fark yüzdeleri (Kekemeliğe ... tarafından yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum) (Anket, Bölüm D5)

		Meslek Grupları												p ¹		
		ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ			PSK	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		n	%
Kekeleyen diğer insanlar	ED(?)	9	16,1	5	6,5	7	11,3	12	14,5	9	13,2	15	24,6	12	21,4	,000**
	Evet	7	12,5	44	57,1	17	27,4	26	31,3	8	11,8	17	27,9	15	26,8	
	Hayır	40	71,4	28	36,4	38	61,3	45	54,2	51	75,0	29	47,5	29	51,8	
Bir DKT'den	Evet	56	100,0	77	100,0	61	98,4	83	100,0	67	98,5	59	96,7	56	100,0	,404
	Hayır	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0	1	1,5	2	3,3	0	0,0	
Benim gibi birinden	ED(?)	13	23,2	6	7,8	4	6,5	12	14,5	6	8,8	9	14,8	10	17,9	,000**
	Evet	10	17,9	52	67,5	9	14,5	34	41,0	13	19,1	23	37,7	21	37,5	
	Hayır	33	58,9	19	24,7	49	79,0	37	44,6	49	72,1	29	47,5	25	44,6	
Tıp doktorundan	ED(?)	11	19,6	7	9,1	8	12,9	9	10,8	8	11,8	10	16,4	10	17,9	,000**
	Evet	28	50,0	5	6,5	38	61,3	36	43,4	47	69,1	34	55,7	31	55,4	
	Hayır	17	30,4	65	84,4	16	25,8	38	45,8	13	19,1	17	27,9	15	26,8	

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.22’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri arasındaki farklılıklar gösterilmektedir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemeliği olan bireye yardım etmesi gereken bireyler konusunda “Kekeleyen diğer insanlar”, “Benim gibi birinden” ve “Tıp doktorundan” maddelerinde (p<0,05) bulunduğundan anlamlı farklılık söz konusudur. Buna göre; kekemeliğe “Kekeleyen diğer insanlar” tarafından yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum maddesinde dil ve konuşma terapistlerinde diğer gruplardan oldukça yüksek olarak %57 oranı elde edilmiştir. Dil ve Konuşma terapistleri “Benim gibi birinden” maddesinde diğer gruplardan oldukça yüksek olarak %67,5 oranında evet yanıtını verdikleri görülmüştür. Kekemeliği olan bireye “Tıp doktorundan” yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum maddesinde ise dil ve konuşma terapistlerinin diğer meslek gruplarından oldukça düşük olarak %6,5 oranında evet yanıtı verdikleri görülmüştür.

Soru 2.8: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları arasındaki fark nedir?

Tablo 4.23. Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları arasındaki fark yüzdeleri (Kekemelik hakkındaki bilgim'dan gelir.) (Anket, Bölüm D6)

		Meslek Grupları												p ¹		
		ÇGEÖ		DKT		FZT		ODY		OÖÖ		ÖEAÖ		PSK		
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Kişisel deneyim	ED(?)	5	8,9	1	1,3	4	6,5	1	1,2	1	1,5	4	6,6	2	3,6	,011*
	Evet	33	58,9	27	35,1	36	58,1	40	48,2	32	47,1	25	41,0	33	58,9	
	Hayır	18	32,1	49	63,6	22	35,5	42	50,6	35	51,5	32	52,5	21	37,5	
TV, radyo, filmler	ED(?)	1	1,8	1	1,3	2	3,2	3	3,6	4	5,9	4	6,6	1	1,8	,000**
	Evet	25	44,6	18	23,4	40	64,5	16	19,3	33	48,5	29	47,5	30	53,6	
	Hayır	30	53,6	58	75,3	20	32,3	64	77,1	31	45,6	28	45,9	25	44,6	
Dergiler, gazeteler, kitaplar	ED(?)	0	0,0	1	1,3	2	3,2	1	1,2	4	5,9	2	3,3	1	1,8	,506
	Evet	34	60,7	40	51,9	34	54,8	54	65,1	41	60,3	38	62,3	39	69,6	
	Hayır	22	39,3	36	46,8	26	41,9	28	33,7	23	33,8	21	34,4	16	28,6	
İnternet	ED(?)	1	1,8	2	2,6	2	3,2	1	1,2	2	2,9	3	4,9	1	1,8	,002**
	Evet	46	82,1	39	50,6	47	75,8	61	73,5	46	67,6	48	78,7	49	87,5	
	Hayır	9	16,1	36	46,8	13	21,0	21	25,3	20	29,4	10	16,4	6	10,7	
Okul	ED(?)	0	0,0	0	0,0	2	3,2	3	3,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	,000**
	Evet	49	87,5	73	94,8	37	59,7	65	78,3	58	85,3	52	85,2	47	83,9	
	Hayır	7	12,5	4	5,2	23	37,1	15	18,1	10	14,7	9	14,8	9	16,1	
Doktor, hemşire ya da diğer uzmanlar	ED(?)	2	3,6	2	2,6	4	6,5	3	3,6	3	4,4	2	3,3	1	1,8	,370
	Evet	24	42,9	26	33,8	32	51,6	47	56,6	32	47,1	29	47,5	31	55,4	
	Hayır	30	53,6	49	63,6	26	41,9	33	39,8	33	48,5	30	49,2	24	42,9	

1: Ki kare testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.23’de yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik hakkındaki bilgi kaynakları arasındaki farklılıklar gösterilmektedir. Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemelik hakkında bilgi kaynakları karşılaştırmasında “Kişisel deneyim”, “TV, radyo, filmler”, “İnternet” ve “Okul” maddelerinde (p<0,05) bulunduğundan anlamlı farklılık söz konusudur. Buna göre; kekemelik hakkındaki bilgi kaynaklarından kişisel deneyim maddesinde dil ve konuşma terapistlerinde diğer gruplardan oldukça düşük olarak %35,1 oranı elde edilmiştir. TV, radyo, filmler maddesinde en düşük oranda %23,4 ile dil ve konuşma terapistlerinin bilgi kaynağı olarak gördüğü bulunmuştur. İnternet maddesinde en yüksek oranda %87,5 ile psikologlar bilgi kaynağı olarak görürken en düşük oranda %50,6 ile dil ve konuşma terapistlerinin gördüğü bulunmuştur. Okul maddesinde ise dil ve konuşma terapistleri

diğer gruplardan oldukça yüksek olarak %94,8 oranı ile kekemelik hakkında bilgi kaynağı olarak gördüğü bulunmuştur.

Soru 3: Eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumları ölçen sorulara verdikleri olumlu ve olumsuz cevaplar arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.24. Yanıt ortalamalarına ait betimsel istatistikler

	Minimum	Maximum	Ortalama	SS	Çarpıklık	Basıklık
Olumlu	,00	15,00	12,5884	3,19239	,138	,276
Olumsuz	,00	12,00	4,1699	2,63472	,169	,337

Tablo 4.24’de eğitim personelinin olumlu ve olumsuz yanıtlarına dair farklar gösterilmektedir. Eğitimcilerin kekemelik hakkındaki görüşlerinde olumlu olanların ortalaması $12,58\pm 3,19$, olumsuz olanların ortalaması ise $4,16\pm 2,63$ olarak hesaplanmıştır. Olumlu görüşlerin olumsuzlardan oldukça yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4.25. Olumlu ile olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırılması

	Ortalama	SS	t	p ¹
Olumlu	12,5884	3,19239	20,478	,000**
Olumsuz	4,1699	2,63472		

1: Bağımsız örneklem t testi, **p<0,01

Tablo 4.25’de eğitim personelinin olumlu ve olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırması gösterilmektedir. Eğitimcilerin kekemelik hakkındaki görüşleri karşılaştırmasında ($p<0,05$) bulunduğundan anlamlı farklılık söz konusudur. Buna göre olumlu görüşlerin ortalaması $12,58\pm 3,19$, olumsuz görüşlerin ortalamasından $4,16\pm 2,63$ oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlardan özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemeliğe ve kekemeliği olan bireylere karşı olumlu tutumlar sergiledikleri anlaşılmaktadır.

Soru 4: Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumları ölçen sorulara verdikleri olumlu ve olumsuz cevaplar arasında fark nedir?

Tablo 4.26. Yanıt ortalamalarının meslek grupları açısından incelenmesi

		Ortalama	SS	F	p ¹
Olumlu	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni	12,3429	2,60026	3,505	,002**
	Dil ve Konuşma Terapisti	12,8077	2,45779		
	Fizyoterapist	13,3404	2,48715		
	Odyolog	13,3393	2,28256		
	Okul Öncesi Öğretmeni	12,3000	3,27794		
	Özel Eğitim Alan Öğretmeni	12,5676	3,14943		
	Psikolog	10,5455	5,46632		
	Total	12,5806	3,19460		
Olumsuz	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni	5,3043	2,49426	2,331	,034*
	Dil ve Konuşma Terapisti	3,5517	2,35412		
	Fizyoterapist	3,9310	2,43385		
	Odyolog	3,8974	2,08749		
	Okul Öncesi Öğretmeni	4,2813	2,76189		
	Özel Eğitim Alan Öğretmeni	3,3077	2,37940		
	Psikolog	5,1786	3,48599		
	Total	4,1699	2,63472		

1: Tek Yönlü Varyans analizi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.26’da yanıt ortalamalarının meslek grupları açısından incelenmesi gösterilmektedir. Kekemelik hakkındaki görüşlerin olumlu ve olumsuz yanıt hesaplaması olarak meslek gruplarına göre karşılaştırmasında hem olumlu hem de olumsuz ortalamalarda (p<0,05) bulunduğundan anlamlı farklılık söz konusudur. Çoklu karşılaştırmalarda; olumlu soruların ortalamasında fizyoterapistlerde (13,34) ve odyologlarda (13,33), psikologların ortalamasından (10,54) yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Çoklu karşılaştırmalarda; olumsuz soruların ortalamasında çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni grubunda (5,30) ve psikologların ortalaması (5,17), dil ve konuşma terapisti grup ortalamasından (3,55) ve özel eğitim alan öğretmeni grubundan (3,30) yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.27. Meslek grupları ayırımında olumlu ile olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırılması

Meslek		Ortalama	SS	t	p ¹
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni	Olumlu	12,3529	2,57248	7,139	,000**
	Olumsuz	5,5294	2,71840		
Dil ve Konuşma Terapisti	Olumlu	12,6000	2,29129	12,368	,000**
	Olumsuz	3,4000	2,36291		
Fizyoterapist	Olumlu	13,1111	2,65059	13,738	,000**
	Olumsuz	3,7778	2,18972		
Odyolog	Olumlu	13,2581	2,65792	13,880	,000**
	Olumsuz	3,6129	2,07649		
Okul Öncesi Öğretmeni	Olumlu	11,7931	3,83945	7,929	,000**
	Olumsuz	4,4828	2,82363		
Özel Eğitim Alan Öğretmeni	Olumlu	11,7273	3,69274	7,725	,000**
	Olumsuz	3,1364	2,49372		
Psikolog	Olumlu	9,0000	6,07101	2,206	,039*
	Olumsuz	5,3636	3,67158		

1: Bağımsız örneklem t testi, **p<0,01 *p<0,05

Tablo 4.27’de meslek grupları ayırımında olumlu ile olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırılması gösterilmektedir. Meslek gruplarına göre olumlu ve olumsuz ortalamaların karşılaştırmasında tüm mesleklerde anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Tüm meslek gruplarında olumlu yanıt ortalamalarının, olumsuz yanıt ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Soru 5: Cinsiyet faktörünün, eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumlarına etkisi nedir?

Tablo 4.28. Yanıt ortalamalarının cinsiyet açısından incelenmesi

	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t	p ¹
Olumlu	Erkek	63	13,0952	2,30507	1,413	,159
	Kadın	248	12,4597	3,37267		
Olumsuz	Erkek	51	3,6078	2,66142	-1,765	,079
	Kadın	155	4,3548	2,60803		

1: Bağımsız örneklem t testi

Tablo 4.28’de yanıt ortalamalarının cinsiyet açısından incelenmesi gösterilmektedir. Cinsiyete göre olumlu ve olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırmasında olumlu ve olumsuz yanıt ortalamalarda ($p>0,05$) bulunduğundan anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Soru 6: Yaş faktörünün, eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireye karşı genel tutumlarına etkisi nedir?

Tablo 4.29. Yanıt ortalamalarının yaş açısından incelenmesi

		N	Ortalama	SS	F	p ¹
Olumlu	≤30 yaş	248	12,5202	3,31473	,279	,757
	31-40 yaş	45	12,8667	2,08458		
	>=41 yaş	18	12,8333	3,82330		
	Total	311	12,5884	3,19239		
Olumsuz	≤30 yaş	166	4,1867	2,59511	2,631	,074
	31-40 yaş	35	3,7429	2,52450		
	>=41 yaş	5	6,6000	3,84708		
	Total	206	4,1699	2,63472		

1: Tek Yönlü Varyans analizi

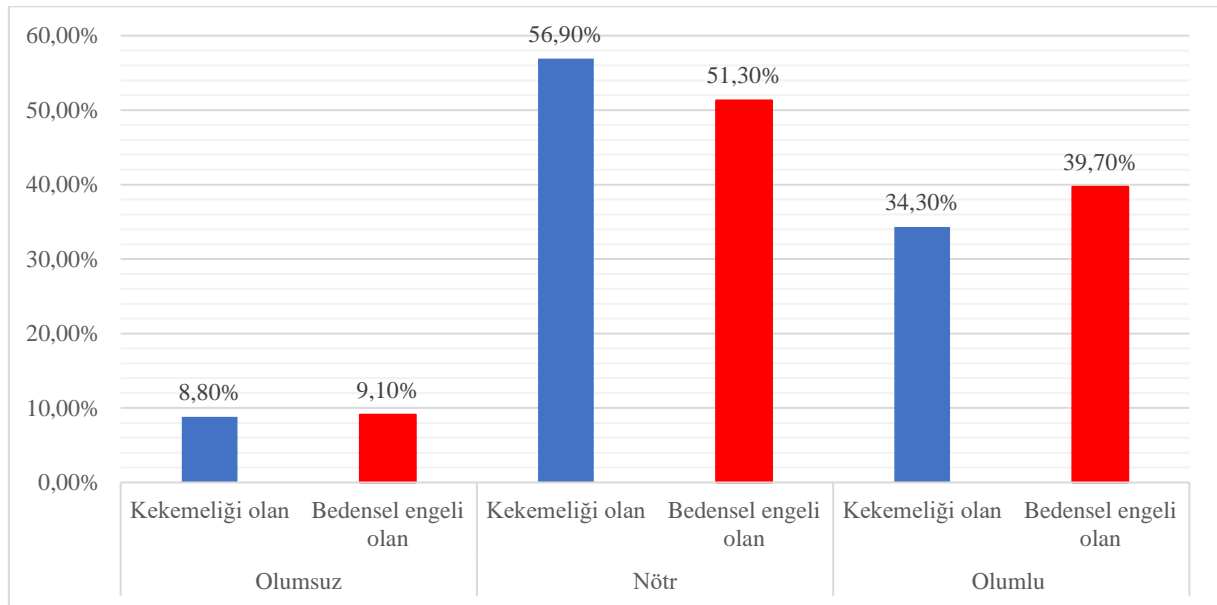
Tablo 4.29’da yanıt ortalamalarının yaş açısından incelenmesi gösterilmektedir. Yaş gruplarına göre olumlu olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırmasında olumlu ve olumsuz ortalamalarda ($p>0,05$) bulunduğundan anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Soru 7: Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri ve kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.30. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri arasındaki farklılık yüzdeleri (... bir insan hakkındaki genel izlenimim ...) (Bölüm C1)

		n	%
Kekemeliği olan	Olumsuz	41	8,8%
	Nötr	264	56,9%
	Olumlu	159	34,3%
Bedensel engeli olan	Olumsuz	42	9,1%
	Nötr	238	51,3%
	Olumlu	184	39,7%

Tablo 4.30’da katılımcıların kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri arasındaki farklılıklar gösterilmektedir. Eğitim personelinin kekemeliği olan bireylerle ilgili genel görüşleri yüzdelerinde olumlu görüş yüzdesi %34,3, olumsuz görüş yüzdesi %8,8 ve nötr görüş yüzdesi ise %56,9 bulunmuştur. Bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri yüzdelerinde ise olumlu görüş yüzdesi %39,7, olumsuz görüş yüzdesi %9,1 ve nötr görüş yüzdesi ise %51,3 bulunmuştur. Bu oranlar aşağıdaki grafikten de izlenebilir.

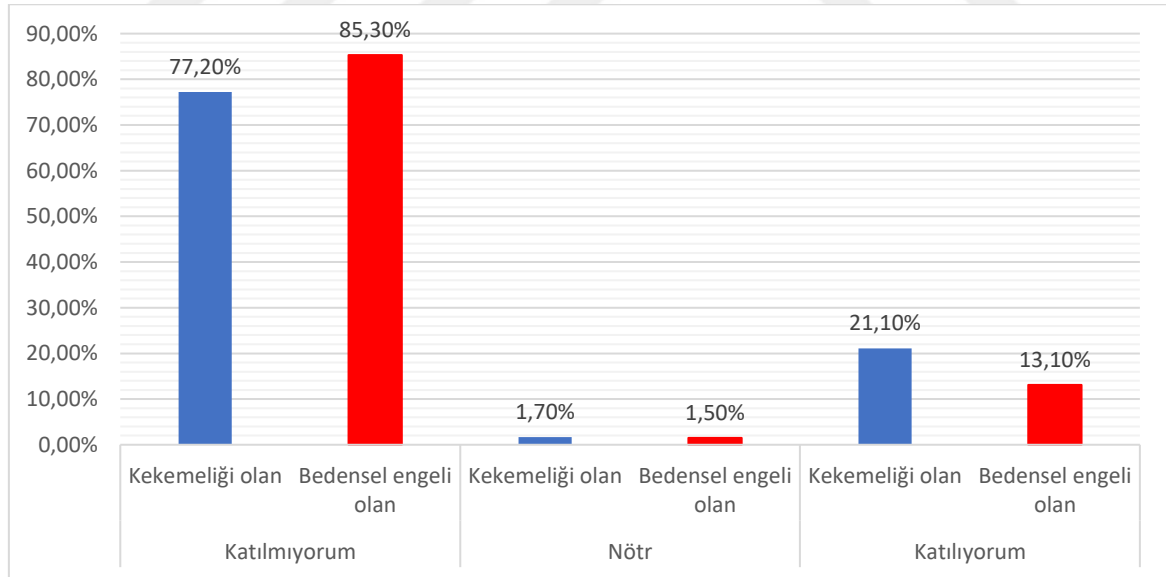

Şekil 4.1. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşleri arasındaki farklılık yüzdeleri.

Tablo 4.31. Eğitim personelinin kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasındaki farklılık yüzdeleri (... bir insan olmak isterdim) (Anket, Bölüm C2)

		n	%
Kekemeliği olan	Olumsuz	358	77,2%
	Nötr	98	21,1%
	Olumlu	8	1,7%
Bedensel engeli olan	Olumsuz	396	85,3%
	Nötr	61	13,1%
	Olumlu	7	1,5%

Tablo 4.31’de eğitim personelinin kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasındaki farklılıklar gösterilmektedir. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey olma ilgili genel görüşleri yüzdelerinde katılıyorum görüş yüzdesi %1,7, katılmıyorum yüzdesi %77,8 ve nötr görüş yüzdesi ise %21,1 bulunmuştur. Bedensel engeli olan birey olma ile ilgili genel görüşleri yüzdelerinde ise katılıyorum görüş yüzdesi %1,5, katılmıyorum görüş yüzdesi %85,3 ve nötr görüş yüzdesi ise %13,1 bulunmuştur. Bu oranlar aşağıdaki grafikte de net olarak görülmektedir.

Şekil 4.2. Eğitim personelinin kekemeliği olan bir birey/bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı tepkileri arasındaki farklılık yüzdeleri.

Tablo 4.32. Bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesi

		Bedensel engeli olan						P ¹
		Olumsuz		Nötr		Olumlu		
		n	%	n	%	n	%	
Kekemeliği olan	Olumsuz	346	87,4%	10	16,4%	2	28,6%	,000**
	Nötr	48	12,1%	50	82,0%	0	0,0%	
	Olumlu	2	0,5%	1	1,6%	5	71,4%	

1: Tek Yönlü Varyans analizi, **p<0,01

Tablo 4.32’de katılımcıların bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişki gösterilmektedir. Eğitim personelinin bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesinde (p<0,05) bulunduğundan anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bedensel engeli olan bir birey olmaya karşı olumsuz tepkileri olanların %87,4’ü kekeme olmaya karşı da olumsuz yanıt verdiği bedensel engeli olmaya karşı olumlu görüşü olanların %71,4’ü de kekemeliği olmaya karşı da olumlu yanıt verdiği görülmüştür.

5. TARTIŞMA

5.1. TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemelik hakkındaki tutumlarını incelemektir. Demografik Bilgi Formu ve POSHA-S'ten elde edilen veriler literatür ışığında tartışılacaktır.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personelinin kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki genel izlenimleri, %34,3 oranında kekemeliği olan bir insan hakkında olumlu, %8,9 oranında olumsuz ve %56,9 oranında yansız izlenim olarak görülmüştür. Mevcut çalışmanın aksine Özdemir'in (2010) Türkiye'de kekemeliğe dair kamuoyu tutumunu araştırdığı çalışmasında %38,1 oranında olumsuz, %22,8 oranında olumlu ve %39,1 oranında yansız izlenim görülmüştür (Özdemir, 2010). Benzer şekilde Çağlayan'ın (2019) işverenlerin kekemeliğe dair tutumunu araştırdığı çalışmasında %48,3 oranında olumsuz, %11 oranında olumlu ve %40,7 oranında yansız izlenim görülmüştür (Çağlayan, 2019). Mevcut çalışmada elde edilen bulgular, Deniz Saman'ın (2020) ve İlban'ın (2020) sınıf öğretmenlerinin kekemelik hakkındaki tutumları ile yaptıkları çalışmalarda elde ettikleri olumlu izlenimler ile uyum göstermektedir (Deniz Saman, 2020; İlban, 2020). Eğitim personeli, kamuoyuna ve işverenlere göre kekeleyen bireylere karşı daha olumlu bir genel izlenime sahiptir. Bunun nedeninin eğitim seviyesi ile beraber olumlu tutumların artmasına neden olduğu söylenebilir.

Araştırma soruları kapsamında; cinsiyet faktörüne göre olumlu ve olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Cinsiyet faktörünün tutumlar bakımından belirleyici olmadığı görülmüştür. Mevcut çalışmada olduğu gibi, Çıkaray'ın (2021) psikologlar ve psikolojik danışmanlar ile yaptığı ve Özdemir'in (2010) kamuoyu ile yaptığı kekemelik tutumunu inceleyen araştırmalarda da istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır (Çıkaray, 2021; Özdemir, 2010). Ayrıca yaş faktörünün de eğitim personelinin tutumlarına yönelik etkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamış ve tutumlar bakımından belirleyici bir faktör olmadığı görülmüştür. Çıkaray'ın (2021) psikolojik danışmanlar ve psikologlar ile Deniz Saman (2020) ve İlban'ın (2020) sınıf

öğretmenleri ile yaptığı çalışmalarda yaş faktörünün kekemelik tutumu açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığa neden olmadığı görülmüştür (Çıkaray, 2021; Deniz Saman, 2020 ve İlban, 2020). Cinsiyet ve yaş faktörlerinin kekemelik tutumları bakımından belirleyici faktörler olmadığı mevcut çalışmada ve literatürle uyum göstermektedir.

Eğitim personelinin, kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşüncelerinde en fazla hayır yanıtı (%56,3) ile “Kekeleyen diğer insanlar” yanıtını vererek kekemelikte öz yardım grupları hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Çıkaray’ın (2021) psikologlar ve psikolojik danışmanlar ile yaptığı çalışmada benzer şekilde katılımcıların öz yardım grupları hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve reddettikleri görülmektedir (Çıkaray, 2021). Eğitim personelinin %99,1’i kekemeliği olan bireye dil ve konuşma terapistleri tarafından yardım edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Verilen yanıtlar Abdalla ve St. Louis’in (2012) Arap sınıf öğretmenleri, Çıkaray’ın (2021) psikologlar ve psikolojik danışmanlar ve Deniz Saman’ın (2020) sınıf öğretmenleri ile yaptıkları çalışmalarda katılımcıların büyük oranda kekemeliği olan bireye dil ve konuşma terapistlerinin yardım etmesi gerektiğini belirttiği yanıtlar ile uyumlu sonuçlar göstermiştir (Abdalla ve Louis, 2012; Çıkaray, 2021 ve Deniz Saman, 2020). Ayrıca mevcut çalışmada “Benim gibi birinden” maddesinde özel eğitim alan öğretmenleri %37,7, odyologlar %41,0 ve psikologlar %37,5 oranında evet yanıtı vererek kekemeliği olan bireylere kendileri gibi birinin yardım edebileceğini belirtmişlerdir. Ülkemizde dil konuşma terapisti mesleğinin henüz yeni sayılabilecek bir meslek olması ve aktif olarak görev yapan dil ve konuşma terapisti sayısının az olması, kekemelik alanında yetkisi bulunmayan kişi ya da meslek gruplarının yanlış müdahalelerde bulunabileceğini göstermektedir.

Çalışmaya katılan eğitim personelinin %64,0’ü kekemeliğin nedeninin “Genetik miras” olduğunu, %60,1’i “Kişinin korktuğu bir olay” olduğunu düşünmektedir. Abdalla ve St. Louis’in (2012) yapmış olduğu çalışmada Arap öğretmenlerin %50’den fazlası kekemeliğin nedeninin genetik miras olabileceğine inanmaktadır (Abdalla ve St. Louis, 2012). Çıkaray’ın (2021) psikologlar ve psikolojik danışmanlar ile yaptığı tutum çalışmasındaysa katılımcılar, kekemeliğin nedeninin “Kişinin korktuğu bir olay” olduğuna inanmaktadır (Çıkaray, 2021). Özdemir’in (2010) kamuoyu ile yapmış olduğu çalışmasında ise katılımcılar kekemeliğin nedeninin “Allah’ın takdiri” olduğunu düşünmektedir (Özdemir, 2010). Mevcut bulgular değerlendirildiğinde kekemeliğin sebebine dair düşüncelerin katılımcı grupların değişmesi ile

birlikte sosyodemografik özelliklerin ve eğitim düzeyinin değişmesinden dolayı farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.

Eğitim personelinin %77,2'si kekemeliği olan bir insan olmak istemediğini belirtmiştir. Benzer şekilde Çağlayan'ın (2019) çalışmasında işverenlerin %62,7'si ve İlban'ın (2020) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin %82,6'sı kekemeliği olan bir insan olmak istemediklerini belirtmişlerdir (Çağlayan, 2019; İlban, 2020). Katılımcılar kendisinin/yakınının/tanıdığıının kekemeliği olan bir birey olması durumunda üzüleceğini/endişe duyacağını belirtmiş ve duyacağı endişe düzeyinin yakınlık derecesi arttıkça artacağı görülmüştür. En yüksek oranda (%62,7) kendilerinin kekemeliği olan bir birey olması durumunda üzüleceklerini/endişe duyacaklarını belirtmişlerdir. Çağlayan'ın (2019) işverenlerle yaptığı ve Özdemir'in (2010) kamuoyu ile yapmış olduğu çalışmalarda da duyacakları üzüntünün/endişe düzeyinin en fazla kendilerinin kekemeliği olan bir birey olması durumunda ardından en yakınındaki kişilerin olması durumunda üzüntü/endişe duyacakları görülmüştür (Çağlayan, 2019; Özdemir, 2010). Mevcut sonuçlara bakıldığında eğitim personelinin kekemeliği kendisinde ve çevresinde istemediği bir özellik olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

Katılımcıların kekemeliği olan bireyler hakkındaki izlenimlerinde; %95,7'si kekemeliklerini gizlemeye çalışmamalı, %69,0'u utangaç ya da çekingen olduklarını, %90,1'i arkadaş edinebileceklerini, %89,2'si normal bir hayat yaşayabileceklerini, %42,5'i kekeledikleri için kendilerini suçladıklarını ve %40,1'i sinirlidirler ya da kolay heyecanlandıklarını düşünmektedirler. Çağlayan'ın (2019) işverenler ile yaptığı çalışmasında mevcut bulgunun aksine %42,4 oranında kekeledikleri için kendilerini suçlamamaları gerektiği, İlban'ın (2020) sınıf öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmasında ise kekeledikleri için kendilerini suçlama konusunda kararsız oldukları görülürken diğer görüşler açısından benzer izlenim gösterdikleri bulunmuştur (Çağlayan, 2019; İlban, 2020). Mevcut bulgulara bakıldığında eğitim personeli tarafından kekemeliği olan bireylerin sosyal hayatta sorun yaşamayabilecekleri fakat bireysel olarak olumsuz özelliklere sahip olabilecekleri düşünülmektedir.

Eğitim personelinin %59,7'si kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki genel izlenimlerinde, kekemeliği olan bireylerin "İstedikleri her mesleği/işi yapabilirler" maddesinde evet yanıtını verirken "Önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekler seçmelidirler" maddesine %68,8 oranında evet yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar, öğretmenler ile

yapılan Deniz Saman'ın (2020) çalışması ve kamuoyu ile yapılan Plexico ve diğerleri (2013) ile Al-Khaledi ve diğerlerinin (2009) yapmış olduğu çalışmalar ile uyumluluk göstermektedir (Deniz Saman, 2020; Plexico ve diğ., 2013; Al-Khaledi ve diğ., 2009). Çağlayan (2019)'ın işverenlerin kekemeliğe karşı tutumlarını araştırdığı çalışmasında %66,1 oranında önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekler seçmelidirler yanıtıyla ve olumsuz yanıt ortalamasının olumlu yanıt ortalamasından anlamlı derecede (7,19) fazla olmasıyla işverenlerin kekemelik hakkında olumsuz bir izlenime ve tutuma sahip oldukları görülmektedir (Çağlayan, 2019). Mevcut bulgulara bakıldığında kekemeliğin çalışma hayatında istenmeyen bir özellik olarak görüldüğü ve iş seçiminde kekemeliği olan bireylerin her mesleği/iş yapabileceği ama kendilerine uygun meslekleri/işleri tercih etmeleri gerektiği yönündedir.

Çalışmaya katılan eğitim personeli %93,7 oranında kekemeliği olan birisiyle konuşurken kişi normal konuşuyormuş gibi davranmaya çalışacağını, %92,9 oranında kekemelik hakkında şaka yapmayacağını, %86,6 oranında sözünü tamamlamayacağını, %90,3 oranında sabırsızlanmayacağını, %86 oranında rahat ya da normal hissedeceğini, %90,1 oranında kekeleyen kişiye karşı acıma duymayacağını ve %67 oranında kekeleyen kişiye “yavaşla” ya da “rahat ol” demeyeceğini belirterek genelde olumlu tepkiler göstermektedirler. Mevcut bulgular İlban'ın (2020) ve Abdalla ve St. Louis'in (2012) sınıf öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmalarla uyum göstermektedir (İlban, 2020; Abdalla ve St. Louis, 2012). Çağlayan'ın (2019) yapmış olduğu çalışmasında ise mevcut bulgulardan farklı olarak işverenlerin kekeleyen kişiye “yavaşla” ya da “rahat ol” diyecekleri görülmektedir (Çağlayan, 2019). Özdemir'in (2010) kamuoyu ile yapmış olduğu çalışmasında ise mevcut bulgulardan farklı olarak katılımcılar kekeleyen bireyle konuşurken sözlerini tamamlayacakları ve kişiye “yavaşla” ya da “rahat ol” diyeceklerini belirtmişlerdir (Özdemir, 2010). Mevcut bulgulara bakıldığında eğitim personelinin kekeleyen bireyle konuşurken olumlu ve doğru tepkiler verdiği görülmektedir. Kamuoyu ve işverenler tarafından kişinin konuşmasına müdahale eden tepkiler verilmesinin nedeninin kekeleyen bireylerin konuşmalarını tamamlamalarına yardımcı olmak yönünde olduğu düşünülmektedir. Kekemeliği olan bireylerin konuşmasına müdahale edilmemeli ve konuşmalarını tamamlamaları beklenmelidir. Bu yanlış tepkilerin kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi azlığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Eğitim personeli kekemelik hakkındaki bilgi kaynaklarının en yüksek oranda internet (%72,6) ve okul (%82,3) olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeyleri, biraz (%33,4) ya da oldukça (%29,3) şeklindedir. Çıkaray'ın (2021) psikologlar

ve psikolojik danışmanlar ile yaptığı çalışmasında katılımcıların yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bilgi kaynaklarının internet olduğu ve bunun sonucunda olumsuz tutumlar sergiledikleri görülmüştür (Çıkaray, 2021). Mevcut çalışmaya katılan psikologların diğer eğitim personelinden oldukça yüksek olarak %87,5 oranında bilgi kaynaklarının internet olduğunu belirtmesi mevcut bulguları destekler niteliktedir. İnternetin kekemelik hakkında doğru bilgi kaynağı olmadığı, bunun sonucunda edinilen yanlış ya da eksik bilginin olumsuz tutumlara neden olduğu görülmüştür. Louis ve diğerleri (2014) kekemelik ve kekeme birey hakkında bilgi eksikliğinin olumsuz tutumların oluşmasına neden olacağını vurgulamışlardır (Louis ve diğ., 2014). Benzer şekilde araştırmaya katılan eğitim personellerinin bilgi eksikliğinden ve bilgi kaynaklarının internet olmasından dolayı kekemelik hakkında olumsuz tutumlar sergiledikleri görülmektedir.

Katılımcıların kekemeliği olan bir birey hakkındaki genel izlenimleri %8,8 oranında olumsuz iken bedensel engeli olan bir birey hakkındaki genel izlenimleri %9,1 oranında olumsuz olarak bulunmuştur. Çalışmamızdan farklı olarak Çağlayan'ın (2019) işverenlerle kekemelik hakkındaki tutumları üzerine yapmış olduğu çalışmasında ise kekemeliği olan bireyler hakkındaki olumsuz izlenimleri %48,3, bedensel engeli olan bireyler hakkındaki olumsuz izlenimleri %43,2 olarak görülmüştür (Çağlayan, 2019). İşverenler, eğitimciler göre çok daha yüksek oranda olumsuz tutum göstermiş ve kekemeliği olan bireylere karşı bedensel engeli olan bireylerden daha olumsuz bir izlenim sergiledikleri görülmüştür. Bu durumun nedeninin işverenlerin kekemeliği bir iletişim sorunu olarak gördükleri düşünülebilir.

Eğitim personelinin bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bedensel engeli olmaya karşı olumsuz tepkileri olan katılımcıların %87,4'ü kekeme olmaya karşıda olumsuz tepki göstermiştir. Mevcut çalışma bu açıdan Çağlayan'ın (2019) işverenlerin kekemelik hakkındaki tutumları ile yapmış olduğu çalışmada elde ettiği, bedensel engeli olmaya karşı olumsuz izlenimi olan işverenlerin %80,7'sinin kekeme olmaya karşıda olumsuz izlenim sergilediği bulgusu ile uyum göstermektedir (Çağlayan, 2019). Mevcut bulgulara bakıldığında hem işverenler tarafından hem de eğitimciler tarafından kekemeliğin bedensel engel gibi bir engel grubu olarak görüldüğü söylenebilir.

5.2. ÇALIŞMANIN SINIRLILIĞI

Çalışmaya katılan özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personeli her ilden ve her meslek gurubu için eşit sayıda dahil edilememiştir. Yalnızca yedi meslek grubu dahil edilebilmiş ve yeni bir meslek gurubu olan ergoterapistler özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde yeterli sayıda yer almadıklarından dolayı katılımcı sınırlılığında dahil edilememiştir. Çalışmaya katılan eğitim personelinin kekemelik hakkında daha önce eğitim alıp almadıkları bilinmemektedir ve katılımcılar mesleki tecrübe açısından eşit dağılım göstermemektedir. Mevcut durumlar çalışmanın sınırlılıklarındandır.

5.3. SONUÇ

Meslek gruplarının kekemelik ve kekeleyen bireye karşı tutumları, sorulara vermiş oldukları olumlu ve olumsuz yanıtlar, cinsiyet ve yaş faktörlerinin kekemeliğe karşı tutumlara etkisi ve kekemeliği olan bireyler ile bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel izlenimleri arasında farklılıklar incelenmiştir.

Eğitim personelinin %34,3'ünün kekemeliği olan bir insan hakkında olumlu, %56,9'unun nötr ya da emin olmadığı yönünde genel izlenim gösterdiği ve %77,2'sinin kekemeliği olan bir insan olmak istemediği saptanmıştır.

Katılımcıların kekemeliği olan bireyler hakkındaki düşüncelerinde, kekemeliği olan bireyler kekemeliğini gizlemeye çalışmamalıdır, istedikleri her mesleği/işini yapabilirler ama önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekleri seçmelidirler ifadeleri görülmüştür. Kekeme bireylerin utangaç ya da çekingen olduklarını düşünürken bu durumun aksine büyük bir oranda normal bir hayat yaşayıp arkadaş edinebileceklerini düşündükleri görülmüştür. Eğitim personelinin kekemeliği olan birisiyle konuşurken kişi normal konuşuyormuş gibi davranmaya çalışacağı, sözünü tamamlamayacağı ve “yavaşla” ya da “rahat ol” demeyerek konuşma sırasında müdahale etmeyeceği görülmüştür. Eğitim personellerinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi düzeylerinin, biraz ya da oldukça olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların %80,6'sının kekemeliği olan birini tanıdığı görülmektedir. Eğitim personelinin kendisinin/yakınının/tanıdığıнын kekemeliği olan bir birey olması durumunda duyacağı endişe düzeyi yakınlık derecesi artıkça arttığı gözlenmiştir. Katılımcıların %64'ünün kekemeliğin nedenini genetik miras olarak gördüğü, %60,1'i kişinin korktuğu bir olay olarak gördüğü gözlenmiştir.

Eğitim personelinin %99,1'inin kekemeliği olan bireye dil ve konuşma terapistleri tarafından yardım edilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Kekemelik hakkındaki bilgi kaynaklarının en yüksek oranda internet ve okul olduğu saptanmıştır.

Yedi meslek grubu arasında kekemeliği olan bir insan hakkındaki genel izlenimleri ve kekemeliği olan bir birey olmak istemeleri açısından meslekler arası istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Meslek grubuna göre eğitim personelinin kekemeliği olan bireyler hakkındaki görüşlerinin karşılaştırmasında; “Sinirlidirler ya da kolay heyecanlanırlar”, “Utangaç ya da çekingendirler”, “İstedikleri her mesleği/işi yapabilirler” maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır. Sinirlidirler ya da kolay heyecanlanırlar maddesinde en yüksek hayır oranını, utangaç ya da çekingendirler maddesinde en düşük evet oranını, istedikleri her mesleği/işi yapabilirler maddesinde en yüksek evet oranını dil ve konuşma terapistlerinin verdiği görülmüştür.

Eğitim personelinin kekemeliği olan bireyle konuşurken kekeleyen bireye karşı verdikleri tepkilerde meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Kişinin sözlerini tamamladım maddesinde dil ve konuşma terapistlerinin tamamının hayır yanıtını verdiği görülmüştür. “Sabırsızlanırdım (Kişi kekelerken beklemek istemezdim)” ve “Kişiye “yavaşla” ya da “rahat ol” derdim” maddelerinde en yüksek hayır cevabını, “Rahat ya da normal hissederdim” maddesinde en yüksek evet cevabını dil ve konuşma terapistlerinin verdiği gözlenmiştir.

Meslek gruplarına göre eğitim personelinin kekemeliği olan birey hakkındaki bilgi düzeyleri karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır. Dil ve konuşma terapistlerinin çok bilgim var yanıt oranı diğer gruplara göre oldukça yüksek oranda %67,5 olarak görülmüştür.

Kekemeliğin sebepleri konusundaki maddelerin tamamında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Genetik mirası neden olarak görme oranı diğer gruplardan oldukça yüksek oranda %87 olarak dil ve konuşma terapistlerinde ardından %77,1 ile odyologlarda görülmüştür. Hayaletler, cinler ve ruhları neden olarak görmeme ise diğer gruplardan yüksek olarak %97,4 ile dil ve konuşma terapistlerinde görülmüştür. Kişinin korktuğu bir olayı neden olarak görme diğer meslek gruplarından büyük ölçüde farklı olarak %7,8 ile dil ve konuşma terapistlerinde görülürken en yakın %45,8 ile odyologlarda görülmektedir. Kekemeliği Allah’ın bir takdiri olarak görmeme dil ve konuşma terapistleri ve psikologlarda %57,1 ile aynı oranda görülmüştür. Kekemelik sebebi olarak öğrenme ya da alışkanlıkları neden olarak görmeme %97 ile en yüksek oranda dil ve konuşma terapistlerinde bulunmuştur.

Yedi meslek grubundaki eğitim personelinin kekemeliği olan bireye kim tarafından yardım edilmesi gerektiğine dair düşünceleri arasındaki karşılaştırmada nerdeyse tüm katılımcıların “Bir DKT’den” maddesine evet yanıtı verdiği görülmüştür. “Benim gibi

birinden” maddesinde özel eğitim alan öğretmenlerinin %37,7, odyologların %41,0 ve psikologların %37,5 oranında evet yanıtı verdiği görülmüştür.

Eğitim personelinin kekemelik hakkında bilgi kaynakları karşılaştırmasında “Kişisel deneyim”, “TV, radyo, filmler”, “İnternet” ve “Okul” maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. “Okul” maddesinde dil ve konuşma terapistlerinin %94,8 oranı ile diğer meslek gruplarından oldukça yüksek oranda evet yanıtı verdiği görülmüştür. “Kişisel deneyim”, “TV, radyo, filmler” ve “İnternet” maddelerinde dil ve konuşma terapistlerinin diğer meslek gruplarından daha düşük evet yanıtı verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin kekemelik hakkındaki görüşleri karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Olumlu görüşlerin ortalamasının $12,58 \pm 3,19$, olumsuz görüşlerin ortalamasından $4,16 \pm 2,63$ oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Kekemelik hakkındaki görüşlerin olumlu ve olumsuz yanıt hesaplaması olarak meslek gruplarına göre karşılaştırmasında; olumlu soruların ortalamasında fizyoterapistlerin, dil ve konuşma terapistlerinin ve odyologların yüksek olduğu, olumsuz soruların ortalamasında çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmenlerinin ve psikologların yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet ve yaş faktörüne göre olumlu ve olumsuz yanıt ortalamalarının karşılaştırmasında olumlu ve olumsuz yanıt ortalamalarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Eğitim personelinin kekemeliği olan birey ve bedensel engeli olan bireylerle ilgili genel görüşlerine bakıldığında, kekemeliği olan bireylerle ilgili olumsuz görüş yüzdesi %8,8 iken bedensel engeli olan bireylerle ilgili olumsuz görüş yüzdesi %9,1 bulunmuştur. Eğitim personelinin kekemeliği olan birey olma ilgili genel görüşleri yüzdelerinde katılmıyorum oranı %77,8 iken bedensel engeli olan birey olma ile ilgili genel görüşleri yüzdelerinde katılmıyorum oranı %85,3 olarak bulunmuştur.

Bedensel engeli olan birey olmaya karşı tepkileri ile kekemeliği olan birey olmaya karşı tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Bedensel engeli olmaya karşı olumsuz tepkileri olanların %87,4’ü nün kekeme olmaya karşı da olumsuz, bedensel engeli olmaya karşı olumlu tepkileri olanların %71,4’ünün de kekemeliği olmaya da olumlu görüş bildirdiği görülmüştür.

Sonuç olarak, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitim personeli genel olarak kekemelik ve kekemeliğe olan bireylere karşı olumlu tutumlar sergilemektedir. Fakat dil ve konuşma terapistleri hariç diğer meslek gruplarında kekemelik ve kekemeliği olan bireyler hakkındaki bilgi azlığından ve bilgi kaynaklarından dolayı yanlış bilgi ve olumsuz tutumlar görülmektedir. Cinsiyet ve yaş faktörünün kekemelik ve kekemeliği olan bireylere yönelik tutumlar açısından belirleyici faktörler olmadıkları görülmüştür. Odyologların, psikologların ve özel eğitim alan öğretmenlerinin kekemelik ve kekemeliği olan bireylere kendilerinin yardım edebilecekleri görülmüştür. Bu durum eğitim personelinin hatalı yönlendirmeler ve müdahalede bulunmasına neden olabilmekte ve bunun sonucunda kekemeliği olan bireye ve terapi sürecine zarar verme durumu oluşabilmektedir. Eğitim personelinin dil ve konuşma terapistleri hariç kekemeliğin sebeplerine dair düşüncelerinde yanlış görüşlerde oldukları saptanmıştır. Tüm bu bulgular dil ve konuşma terapistleri hariç diğer eğitim personelinin kekemelik hakkında yeterli ve doğru bilgi sahibi olmadıklarını destekler niteliktedir. Eğitim personeli tarafından kekemelikte bedensel engel gibi bir engel olarak görülmekte ancak ülkemizde bir engel olarak kabul edilmemektedir. Kekemeliğin bir engel olarak kabul edilmesi ve bu çerçevede atılacak adımlar ile kekemelik hakkında doğru bilginin yayılması ve bunun sonucunda olumlu tutumların oluşması oldukça önemlidir.

5.4. ÖNERİLER

Mevcut çalışma özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan yedi meslek grubu ile gerçekleştirilmiştir. Bu merkezlerde henüz yeni yaygınlaşmaya başlayan ergoterapist meslek gurubu da dahil edilerek, daha çok katılımcının ve meslek grubunun yer aldığı çalışmalar yapılabilir.

Kekemelik ve kekeleyen bireyler hakkındaki yetersiz bilginin olumsuz tutumlara neden olduğu görülmektedir. Dil ve konuşma terapistleri tarafından özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde kekemelik hakkında yapacakları bilgilendirici toplantılar veya seminerler eğitim personelinin doğru bilgi ve tutuma sahip olmasına fayda sağlayabilir.

Dil ve konuşma terapisi mesleği özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde henüz yeni bir meslek olduğu için görev tanımını ve yetkinliklerini diğer eğitim personeline aktarması ve mesleki sınırlılıklara dikkat çekmesi kekemeliği olan bireyler için terapi sürecinin daha sağlıklı ilerlemesine fayda sağlayabilir.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde diğer dil ve konuşma bozuklukları içinde anket çalışması yapılabilir ve meslek grupları arası tutumlar karşılaştırılabilir.

6. KAYNAKLAR

- Abdalla, F. A., & Louis, K. O. S. (2012). Arab school teachers' knowledge, beliefs and reactions regarding stuttering. *Journal of Fluency Disorders*, 37(1), 54-69.F.
- Abdalla, F., & St. Louis, K. O. (2014). Modifying attitudes of Arab school teachers toward stuttering. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 45(1), 14-25.
- Adams, M. R. (1990). The demands and capacities model I: Theoretical elaborations. *Journal of Fluency Disorders*, 15(3), 135-141.
- Al-Khaledi M., Lincoln M., Mccabe P., Packman A., Alshatti T. (2009) The attitudes, knowledge and belief of Arab parents in Kuwait about stuttering. *journal of fluency disorders*, 34(2): 44-59.
- Alm, P. A. (2004). Stuttering and the basal ganglia circuits: a critical review of possible relations. *Journal of communication disorders*, 37(4), 325-369.
- American Speech-Language-Hearing Association. (1999). Terminology pertaining to fluency and fluency disorders: guidelines, 41(19), 29-36.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual Of Mental Disorders, Fifth Edition*. p. 45-46, Arlington, VA.
- American Speech-Language-Hearing Association. (1993). *Definitions of communication disorders and variations*.
- Andrews, G., Morris-Yates, A., Howie, P., & Martin, N. (1991). Genetic factors in stuttering confirmed. *Archives of General Psychiatry*.
- Baysal. A.C., (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İstanbul, 67-71.
- Blood, G. W., Blood, I. M., Tellis, G., & Gabel, R. (2001). Communication apprehension and self-perceived communication competence in adolescents who stutter. *Journal of Fluency Disorders*, 26(3), 161-178.
- Bloodstein, O. (1972). The anticipatory struggle hypothesis: Implications of research on the variability of stuttering. *Journal of Speech and Hearing Research*, 15(3), 487-499.

- Bloodstein, O., & Bernstein-Ratner, N. (2008). *A Handbook on Stuttering*, 6th edn (New York, NY: Thomson-Delmar).
- Bloodstein, O., & Grossman, M. (1981). Early stutterings: some aspects of their form and distribution. *Journal of Speech and Hearing Research*, 24(2), 289-302.
- Bloodstein, O., Ratner, N. B., & Brundage, S. B. (2021). *A handbook on stuttering*. Plural Publishing, 260- 268.
- Bluemel, C. S. (1932). Primary and secondary stammering. *Quarterly Journal of Speech*, 18(2), 187- 200.
- Boey R.A., Van de Heyning P.H., Wuyts F.L., Heylen L., Stoop R., De Both M.S. (2009) Awareness and reactions of young stuttering children aged 2–7 years old towards their speech disfluency. *Journal of Communication Disorders*, 42(5): 334–346.
- Boyle M.P. (2013) Assessment of stigma associated with stuttering: Development and evaluation of the Self-Stigma of Stuttering Scale (4S). *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 56: 1517-1529.
- Brocklehurst, P. H., & Corley, M. (2011). Investigating the inner speech of people who stutter: Evidence for (and against) the covert repair hypothesis. *Journal of Communication Disorders*, 44(2), 246-260.
- Brocklehurst, P. H., Lickley, R. J., & Corley, M. (2013). Revisiting Bloodstein's anticipatory struggle hypothesis from a psycholinguistic perspective: A variable release threshold hypothesis of stuttering. *Journal of communication disorders*, 46(3), 217-237.
- Brown, D. K & Weismer, G. (2021). *Introduction to Communication Sciences and Disorders: The Scientific Basis of Clinical Practice*. Plural Publishing.
- Choi D., Conture E.G., Walden T.A.W.E., Lambert V. (2013) Tumanova Behavioral inhibition and childhood stuttering, *Journal of Fluency Disorders*, 38, 171-183.
- Çağlayan, A. (2019). *Türkiye’de Kekemeliği Olan Bireylere Karşı İşverenlerin Tutumu- İzmir Örneklemi*. Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çıkaray, Y. (2021). *Özel, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Çalışan Psikologların ve Psikolojik Danışmanların Kekemelik Hakkındaki Tutumları*. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi.

Deniz Saman, F. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Kekemelik Hakkındaki Bilgi, Tutum ve Görüşlerinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi.

Dickson, S. (1974). An application of the Blacky Test to a study of the psychosexual development of stutterers. *International Journal of Social Psychiatry*, 20(3-4), 269-273.

Drayna, D., Kilshaw, J., & Kelly, J. (1999). The sex ratio in familial persistent stuttering. *The American Journal of Human Genetics*, 65(5), 1473-1475.

Felsenfeld, S., Kirk, K. M., Zhu, G., Statham, D. J., Neale, M. C., & Martin, N. G. (2000). A study of the genetic and environmental etiology of stuttering in a selected twin sample. *Behavior Genetics*, 30(5), 359-366.

Fenichel, O. (2014). *The psychoanalytic theory of neurosis* (pp. 311). Routledge.

Foundas, A. L., Bollich, A. M., Feldman, J., Corey, D. M., Hurley, M., Lemen, L. C., & Heilman, K. M. (2004). Aberrant auditory processing and atypical planum temporale in developmental stuttering. *Neurology*, 63(9), 1640-1646.

Fox, P. T., Ingham, R. J., Ingham, J. C., Hirsch, T. B., Downs, J. H., Martin, C., ... & Lancaster, J. L. (1996). A PET study of the neural systems of stuttering. *Nature*, 382(6587), 158-162.

Goffman S.E. (1963). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*, Simon and Chuster Inc., New York, NY., 138.

Guitar B. (2014) *Stuttering, An Integrated Approach to Its Nature and Treatment* (4th ed.), Lippincott Williams & Wilkins, Baltimore, MD, 16-37.

Halag-Milo, T., Stoppelman, N., Kronfeld-Duenias, V., Civier, O., Amir, O., Ezrati-Vinacour, R., & Ben-Shachar, M. (2016). Beyond production: Brain responses during speech perception in adults who stutter. *NeuroImage: Clinical*, 11, 328-338.

İlban, E. (2020). İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Kekemelik Hakkındaki Tutumu- İstanbul Örnekleme. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Louis, K. O. S., Przepiorka, A. M., Beste-Guldborg, A., Williams, M. J., Blachnio, A., Guendouzi, J., ... & Ware, M. B. (2014). Stuttering attitudes of students: Professional, intracultural, and international comparisons. *Journal of Fluency Disorders*, 39, 34-50.

Manning, W. H., & DiLollo, A. (2017). Clinical decision making in fluency disorders. Plural Publishing, 66-94.

Meltzer, A. (1992). Horn stuttering. *Journal of fluency disorders*, 17(4), 257-264.

Noorain Alam, M. (2014). Electrophysiological auditory evaluation in persons with stuttering: pre and post therapy comparison.

Onslow, M. (2020.). Stuttering and its' treatment: eleven lectures. Erişim adresi: Uds Edu. (Erişim tarihi: 02.01.2023)

Orton, S. T. (1928). A physiological theory of reading disability and stuttering in children. *New England Journal of Medicine*, 199(21), 1046-1052.

Özdemir R.S. (2010). Kekemeliğe Dair Kamuoyu Tutumunun Ölçülmesi. Anadolu Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.

Özdemir, R. S., Louis, K. O. S., & Topbaş, S. (2011). Public attitudes toward stuttering in Turkey: Probability versus convenience sampling. *Journal of fluency disorders*, 36(4), 262-267.

Plexico L.W., Plumb A.M., Beacham J. (2013) Teacher Knowledge and Perceptions of Stuttering and Bullying in School-Age Children. *Perspectives on Fluency and Fluency Disorders*, 23(2): 39.

Postma, A., & Kolk, H. (1993). The covert repair hypothesis: Prearticulatory repair processes in normal and stuttered disfluencies. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 36(3), 472-487.

Rautakoski, P., Hannus, T., Simberg, S., Sandnabba, N. K., & Santtila, P. (2012). Genetic and environmental effects on stuttering: a twin study from Finland. *Journal of fluency disorders*, 37(3), 202-210.

Resmî Gazete (2014). Sağlık Bakanlığı Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik, Sayı: 29007, 22 Mayıs 2014; Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü&s76; Ek1. Sağlık Meslekler İş ve Görev Tanımları, Dil ve Konuşma Terapisti. (Erişim tarihi: 02.01.2023).

Shames, G. H., & Sherrick Jr, C. E. (1963). A discussion of nonfluency and stuttering as operant behavior. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 28(1), 3-18.

- Shelton, J. N., Alegre, J. M., & Son, D. (2010). Social stigma and disadvantage: Current themes and future prospects. *Journal of Social Issues*, 66, 618–633.
- St Louis K. O. (2011). The Public Opinion Survey of Human Attributes--Stuttering (POSHA-S): summary framework and empirical comparisons. *Journal of fluency disorders*, 36(4), 256–261.
- St Louis K.O. (2005) A Global Project to Measure Public Attitudes About Stuttering. *The ASHA Leader World Beat*, 10(14).
- St Louis K.O. (2012) Male versus female attitudes toward stuttering. *Journal of Communication Disorders*, 45(3): 246-253.
- Starkweather, C. W., & Gottwald, S. R. (1990). The demands and capacities model II: Clinical applications. *Journal of Fluency Disorders*, 15(3), 143-157.
- Tani, T., & Sakai, Y. (2011). Analysis of five cases with neurogenic stuttering following brain injury in the basal ganglia. *Journal of fluency disorders*, 36(1), 1-16.
- Travis, L. E. (1931). *Speech pathology; a dynamic neurological treatment of normal speech and speech deviations*. Oxford: Appleton.
- Walsh, B., Tian, F., Tourville, J. A., Yücel, M. A., Kuczek, T., & Bostian, A. J. (2017). Hemodynamics of speech production: an fNIRS investigation of children who stutter. *Scientific reports*, 7(1), 4034.
- Ward, D. (2006). *Stuttering and cluttering: frameworks for understanding and treatment*. Psychology Press, Hove, 12-24.
- Widiger, T. A., & Oltmanns, J. R. (2016). The ICD-11 proposals and field trials. *Personality and mental health*, 10(2), 120–122.
- Wingate, M. E. (1964). A standard definition of stuttering. *The Journal of Speech and Hearing Disorders*, 29, 484–489.
- Wittke-Thompson, J. K., Ambrose, N., Yairi, E., Roe, C., Cook, E. H., Ober, C., & Cox, N. J. (2007). Genetic studies of stuttering in a founder population. *Journal of fluency disorders*, 32(1), 33-50.

Yairi, E. (1983). The onset of stuttering in two-and three-year-old children: A preliminary report. *Journal of Speech and hearing Disorders*, 48(2), 171-177.

Yairi, E. (2007). Subtyping stuttering I: A review. *Journal of fluency disorders*, 32(3), 165-196.

Yairi, E., & Ambrose, N. (2013). Epidemiology of stuttering: 21st century advances. *Journal of Fluency Disorders*, 38(2), 66-87.

7. EKLER

EK 1: İNTİHAL RAPORU

YÜKSEK LİSANS TEZİ İNTİHAL RAPORU- MUZAFFER MUTLU

ORJİNALLİK RAPORU

% 11	% 11	% 0	% 5
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 6
2	acikerisim.medipol.edu.tr İnternet Kaynağı	% 3
3	www.ciu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	www.ilkyeniufuklar.com İnternet Kaynağı	% 1
5	Submitted to Istanbul Medipol Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1

Alıntılarını çıkartma üzerinde Eşleşmeleri çıkar < %1
Bibliyografyayı Çıkartma üzerinde

EK 2: TEZ KONUSU EKLERİ

EK 2.1: BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU (BGOF)

ÇALIŞMANIN ADI: *Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Çalışan Eğitimcilerin Kekemelik Hakkındaki Tutumları*

Aşağıda bilgileri yer almakta olan bir araştırma çalışmasına katılmanız istenmektedir. Çalışmaya katılıp katılmama kararı tamamen size aittir. Katılmak isteyip istemediğinize karar vermeden önce araştırmanın neden yapıldığını, bilgilerinizin nasıl kullanılacağını, çalışmanın neleri içerdiğini, olası yararları ve risklerini ya da rahatsızlık verebilecek yönlerini anlamamız önemlidir. Lütfen aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız. Eğer çalışmaya katılma kararı verirsiniz, **Çalışmaya Katılma Onayı Formu**'nu imzalayınız. Çalışmadan herhangi bir zamanda ayrılmakta özgürsünüz. Çalışmaya katıldığınız için size herhangi bir ödeme yapılmayacak ya da sizden herhangi bir maddi katkı/malzeme katkısı istenmeyecektir. Araştırmamız **deneysel bir araştırma değildir**.

ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI:

Kekemelik, konuşmanın akışını bozan tekrarlar, bloklar, uzatmalar, revizyonlar ve eklemeler ile karakterize bir konuşma bozukluğudur ve en yaygın konuşma bozukluğu türlerinden biridir. Kekemelik genellikle toplum tarafından yanlış anlaşılır ve olumsuz tutumlar ile damgalamalara neden olabilir. Bu nedenlerle kekemeler hayatın birçok noktasında zorluklar yaşarlar. Bu araştırmanın amacı; özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitimcilerin kekemelik tutumları hakkında bilgi toplamaktır.

ÇALIŞMA İŞLEMLERİ / UYGULAMALARI:

Sizden sırası ile Demografik Bilgi Formu ve POSHA-S (İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi- Kekemelik) anketini kendinize en yakın bulduğunuz seçeneği işaretleyecek şekilde doldurmanız istenmektedir.

ÇALIŞMAYA KATILMAMIN OLASI YARARLARI NELERDİR?

Çalışmaya katılmanız durumunda Türkiye'deki özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitimcilerin kekemelik hakkındaki tutumlarının belirlenmesine katkı sağlamış olacaksınız.

KİŞİSEL BİLGİLERİM NASIL KULLANILACAK?

Çalışmaya katılımda gönüllülük esas olacaktır. Bu çalışmada kişisel bilgileriniz kesinlikle bir başka kişi ya da kurumla paylaşılmayacak ve araştırma sınırları içerisinde tutulacaktır.

ÇIKABİLECEK İSTENMEYEN ETKİLER VE RİSKLER

Çalışmaya katılmanın oluşturabileceği herhangi bir istenmeyen etki ya da risk bulunmamaktadır.

SORUMLULUKLARIM NEDİR?

Araştırmamıza dâhil olan katılımcıların anket sorularını dikkatli bir şekilde okuyup cevaplamaları beklenmektedir. Bu koşullara uyulmadığı durumlarda araştırmacı sizi araştırma dışı bırakabilme yetkisine sahiptir.

SORU VE PROBLEMLER İÇİN BAŞVURULACAK KİŞİLER:

1. Muzaffer Mutlu
Efendibey mah. Fesleğen sok. Fesleğen apt. no: 11 Niğde/Merkez
05369366209

	Belge Kodu	Yayın Trh. / Rev. Trh.	Sayfa
6.Gönüllü Bilgilendirme ve Onam Formu	GOBAEK-A6	04.12.2020 / - GOBAEK	1/2

GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Yukarıda gönüllüye araştırmadan önce verilmesi gereken bilgileri gösteren metni okudum. Bunlar hakkında bana yazılı ve sözlü açıklamalar yapıldı. Bu koşullarla söz konusu araştırmaya kendi rızamla hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Gönüllünün;

Adı-soyadı:

İmzası:

Adresi (varsa telefon no, faks no, ...):

Açıklamaları yapan araştırmacının;

Adı-soyadı: Muzaffer Mutlu

Efendibey mah. Fesleğen sok. Fesleğen apt. no: 11 Niğde/Merkez
05369366209

	Belge Kodu	Yayın Trh. / Rev. Trh.	Sayfa
6.Gönüllü Bilgilendirme ve Onam Formu	GOBAEK-A6	04.12.2020 / - GOBAEK	2/2

EK 2.2: POSHA-S (İnsan Özellikleri Kamuoyu Anketi-Kekemelik)

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ HAKKINDA KAMUOYU TUTUMUNUN ÖLÇÜLMESİ

Bu konuda doldurmanız istenen ilk anket mi ?	() Evet. (Lütfen ankete devam edin.)	() Hayır. (Lütfen doldurmayın, anketi boş olarak iade edin.)

Sayın katılımcı,

Üniversite öğrencilerinin katıldığı, bireylerin nitelik ve özellikleri hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla düzenlenmiş bu üniversite araştırma projesine katılmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. Aşağıdaki araştırmada beş farklı insan niteliği hakkındaki dürüst görüşleriniz ve birçok kişinin sonuçlarının yorumlanmasında yardımcı olacak kişisel bazı bilgiler sorulmaktadır. Anket ayrıca insan özelliklerinden biri hakkında daha ayrıntılı görüşler talep etmektedir.

LÜTFEN ADINIZI, ADRESİNİZİ VEYA TELEFON NUMARANIZI ANKETİN HERHANGİ BİR YERİNE YAZMAYINIZ. Anketin adınızı içermemesi önemlidir, %100 gizlilik ancak bu şekilde sağlanmaktadır.

Eksiksiz olarak doldurulmuş bir anket daha iyi bir görüş elde etmemizi sağlayacaktır. Ancak; anketi doldururken herhangi bir bölümü atlayabilir ya da herhangi bir sebeple devam etmeyip anketi bırakabilirsiniz, bundan dolayı herhangi bir önyargı veya eleştiri söz konusu olmayacaktır.

Anket sizden birkaç yazılı kısa cevap ve size uygun olan kutuları [] işaretlemenizi talep etmektedir. Fakat çoğunlukla, tabloda **seçtiğiniz numaraları daire içine almanız gerekmektedir**. Bu kararlardan bazıları sayı ölçekleri üzerindeki sayılar, diğerleri ise “Evet”, “Hayır” veya “Emin değilim” seçimleridir. Doğru ya da yanlış cevap yoktur! *Hızlı bir şekilde çalışmanızı ve ilk izleniminizi işaretlemenizi istiyoruz*. Daha sonra, bir ögeyi anlamadığınızı veya yanlış satırda yanıtladığınızı fark etmediğiniz sürece geri dönüp yanıtlarınızı değiştirmeyiniz.

Fikrinizi verdiğinizde, **fikrinizi en iyi temsil eden kelime**, sayı ya da “?” etrafına **küçük bir daire** çizdiğinizden emin olunuz. Sayı ölçeklerinde, herhangi bir sayıyı daire içine alabilirsiniz ancak, oldukça olumlu veya oldukça olumsuz seçenekleri işaretlemekten kaçınmayız. Eğer sizin düşüncenizi orta seçenekler ifade ediyorsa onları da işaretleyebilirsiniz. Eğer emin değilseniz, lütfen “emin değilim” seçeneğini işaretleyiniz. Bir kutuyu işaretlerken, kutuya [] lütfen küçük bir “✓” yerleştirin.

Aşağıda dört örnek vardır. Birincisi; birinin uzun boyluluk hakkında kısmen olumlu bir görüşü olduğunu, ikincisi kısa boylu olma hakkında oldukça olumsuz olduğunu, üçüncüsü gözlük kullanma konusunda tarafsız olduğunu ve son örnekte de işitme cihazı kullanma konusunda hiçbir fikri olmayan ya da hiçbir şey bilmeyen; emin olunmayan düşünceyi göstermektedir.

Aşağıda belirtilen insanlar hakkındaki genel izlenimim...	Oldukça olumsuz	Kısmen olumsuz	Tarafsız	Kısmen olumlu	Oldukça olumlu	Emin değilim
Uzun boylu	1	2	3	4	5	?
Kısa boylu	1	2	3	4	5	?
Gözlük kullanan	1	2	3	4	5	?
İşitme cihazı kullanan	1	2	3	4	5	?

Yardımlarınız için çok teşekkürler.

Ramazan Sertan ÖZDEMİR

İstanbul Medipol Üniversitesi

Eren BALO

Anadolu Üniversitesi

Bölüm A

Bu bölümde lütfen kendinizden bahsediniz.

Tarihler:	Ay	Gün	Yıl
Bugünün tarihi:			
Doğduğum tarih:			

İkametgah ve Vatandaşlık yerim	Ülke	Şehir	İlçe, Köy, Kasaba
Yaşadığım:			
Doğduğum:			

Uygun olan yerlere [✓] işareti koyunuz.

Ben: ☐ Erkeğim ☐ Kadınım	Evliyim/Evliydim: ☐ Evet ☐ Hayır	Çocuğum var/ vardı: ☐ Evet ☐ Hayır

Eğitim durumum (En son mezun olduğunuz okulu işaretleyiniz):

☐ İlkokul (toplam 5-6 yıl)	☐ Önlisans (yaklaşık 14 yıl)
☐ Ortaokul (toplam 7-9 yıl)	☐ Lisans (yaklaşık 16 yıl)
☐ Lise (toplam 11-13 yıl)	☐ Yüksek Lisans veya eşdeğeri (yaklaşık 18 yıl)
☐ Ticari/Askeri/Teknik/Diğer	☐ Doktora/profesyonel (18 yıldan fazla)

Şu anki iş / çalışma durumum

☐ Öğrenciyim	☐ İşsizim/Çalışmıyorum
☐ Çalışıyorum	☐ Emekliyim

En iyi şekilde eğitimini almış olduğum iş, ya da en uzun süre çalıştığım iş,

Anadilim:

Ayrıca şu dilleri de kolaylıkla anlayabilir ve konuşabilirim:

1.	2.	3.

Sayı veya “?” ‘ni yuvarlak içine alın ya da size uygun olan kutuyu [✓] ile işaretleyin.

Ailemin geliri [...] yıllık geliriyle karşılaştırıldığında...	En düşük grupta		Ortalama	En yüksek grupta		Emin değilim
Aile dostlarımız ve akrabalarımızla	1	2	3	4	5	?
Ülkemizdeki diğer insanlarla	1	2	3	4	5	?

Bölüm B

B1

<u>Hayatımı şimdi açısından şu şekilde değerlendiririm</u>	Çok kötü	Kötü	Ortalama	İyi	Çok İyi	Emin değilim
Fiziksel sağlığım	1	2	3	4	5	?
Zihinsel sağlığım	1	2	3	4	5	?
Yeni şeyler öğrenebilme yeteneğim	1	2	3	4	5	?
Konuşma yeteneğim	1	2	3	4	5	?

B2

<u>Aşağıdaki yazılı ifadelerin hayatımdaki önem ya da öncelik sırası şöyledir...</u>	Hiç önemli değil	Genellikle önemli değil	Eşit derecede önemli ya da önemsiz	Genellikle önemli	Hep önemli	Emin değilim
Güvende ve emniyette olmak	1	2	3	4	5	?
İstedikimi yapmakta özgür olmak	1	2	3	4	5	?
Sessizce yalnız vakit geçirmek	1	2	3	4	5	?
Partilere ya da sosyal organizasyonlara katılmak	1	2	3	4	5	?
Yeni şeyler hayal etmek	1	2	3	4	5	?
Daha az şanslı olanlara yardım etmek	1	2	3	4	5	?
Heyecanlı ama “tehlikeli” olma ihtimali olan deneyimler	1	2	3	4	5	?
İbadet etmek	1	2	3	4	5	?
Para kazanmak	1	2	3	4	5	?
İşlerimi ya da vazifelerimi yapmak	1	2	3	4	5	?
İşleri halletmek	1	2	3	4	5	?
Önemli problemleri nasıl çözeceğimi bulmak	1	2	3	4	5	?

Bölüm C

Şimdi lütfen listelenen tüm özelliklere sahip insanlar hakkındaki fikirlerinizi belirtiniz.

C1

... bir insan hakkındaki genel izlenimim...	Oldukça olumsuz	Kısmen olumsuz	Nötr	Kısmen olumlu	Oldukça olumlu	Emin değilim
Obezitesi olan (aşırı kilolu)	-2	-1	0	+1	+2	?
Solak olan	-2	-1	0	+1	+2	?
Kekemeliği olan	-2	-1	0	+1	+2	?
Birden fazla yabancı dil bilen	-2	-1	0	+1	+2	?
Bedensel engeli olan	-2	-1	0	+1	+2	?

C2

... bir insan olmak isterdim	Kesinlikle Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Tarafsız	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Emin değilim
Obezitesi olan	-2	-1	0	+1	+2	?
Solak olan	-2	-1	0	+1	+2	?
Kekemeliği olan	-2	-1	0	+1	+2	?
Birden fazla yabancı dil bilen	-2	-1	0	+1	+2	?
Bedensel engeli olan	-2	-1	0	+1	+2	?

C3

... bireyler hakkındaki bilgim...	Hiç Yok	Az	Biraz	Oldukça	Çok	Emin değilim
Obezitesi olan	1	2	3	4	5	?
Solak olan	1	2	3	4	5	?
Kekemeliği olan	1	2	3	4	5	?
Birden fazla yabancı dil bilen	1	2	3	4	5	?
Bedensel engeli olan	1	2	3	4	5	?

C4

... birini tanıyorum (Uygun kişiyi [✓] ile işaretleyin.)	Hiç kimse	Tanıdık	Yakın Arkadaş	Akraba	Ben	Diğer
Obezitesi olan						
Solak olan						
Kekemeliği olan						
Birden fazla yabancı dil bilen						
Bedensel engeli olan						

Bölüm D

Şimdi lütfen **kekemelik** hakkında daha ayrıntılı görüşler verin.

D1

Kekemeliği olan bireyler/bireylerin...	Evet	Hayır	Emin değilim
Kekemeliklerini gizlemeye çalışmalıdırlar	Evet	Hayır	?
Önemli noktaları doğru anlayıp, karar verebilecekleri meslekler seçmelidirler	Evet	Hayır	?
Sinirlidirlere ya da kolay heyecanlanırlar	Evet	Hayır	?
Utangaç ya da çekingendirler	Evet	Hayır	?
Kekeledikleri için kendilerini suçlarlar	Evet	Hayır	?
Arkadaş edinebilirler	Evet	Hayır	?
Normal bir hayat yaşayabilirler	Evet	Hayır	?
İstedikleri her mesleği/işini yapabilirler	Evet	Hayır	?

D2

Aşağıdaki kişilerin kekemeliği olsaydı üzüldüm/endişe duvardım...	Evet	Hayır	Emin değilim
Doktorum	Evet	Hayır	?
Komşum	Evet	Hayır	?
Kız/erkek kardeşim	Evet	Hayır	?
Ben	Evet	Hayır	?

D3

Kekeleyen biriyle konuşuyor olsaydım... yapardım	Evet	Hayır	Emin değilim
Kişi normal konuşuyormuş gibi davranmaya çalışırdım	Evet	Hayır	?
Kekelemek hakkında espri/şaka yapardım	Evet	Hayır	?
Kişinin sözlerini tamamlardım	Evet	Hayır	?
Sabırsızlanırdım (kişi kekelerken beklemek istemezdim)	Evet	Hayır	?
Rahat ya da normal hissederdim	Evet	Hayır	?
Kekeleyen kişiye acırdım	Evet	Hayır	?
Kişiyeye "yavaşla" ya da "rahat ol" derdim	Evet	Hayır	?

D4

Kekemeliğin sebebinin ... olduğuna inanıyorum			Emin değilim
Genetik miras	Evet	Hayır	?
Hayaletler, cinler, ruhlar	Evet	Hayır	?
Kişinin korktuğu bir olay	Evet	Hayır	?
Allah'ın takdiri	Evet	Hayır	?
Öğrenme ya da alışkanlık	Evet	Hayır	?
Bir virüs ya da hastalık	Evet	Hayır	?

D5

Kekemeliğe ... tarafından yardım edilmesi gerektiğine inanıyorum			Emin değilim
Kekeleyen diğer insanlar	Evet	Hayır	?
Bir dil ve konuşma terapistinden	Evet	Hayır	?
Benim gibi birinden	Evet	Hayır	?
Tıp doktorundan	Evet	Hayır	?

D6

Kekemelik hakkındaki bilgilerim ...'dan geliyor			Emin değilim
Kişisel deneyim (ben, ailem, arkadaşlarım)	Evet	Hayır	?
TV, radyo, filmler	Evet	Hayır	?
Dergiler, gazeteler, kitaplar	Evet	Hayır	?
İnternet	Evet	Hayır	?
Okul	Evet	Hayır	?
Doktor, hemşire ya da diğer uzmanlar	Evet	Hayır	?

Anket tamamlandı! Katılımınız için teşekkürler.

Anketi yapmanız ne kadar sürdü? ... dk.

EK 2.3: DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Demografik Bilgi Formu

DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Cinsiyet:

- Kadın
 Erkek

2. Yaş:

3. Medeni durumunuz?

- Evli
 Bekâr
 Eşi vefat etmiş
 Boşanmış

4. Çocuğunuz var mı?

- Evet
 Hayır

5. Mesleğiniz:

- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni
 Dil ve Konuşma Terapisti
 Fizyoterapist
 Odyolog
 Okul Öncesi Öğretmeni
 Özel Eğitim Alan Öğretmeni
 Psikolog

6. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerindeki mesleki deneyiminiz?

- 1-5 Yıl
 5-10 Yıl
 10-15 Yıl
 15-20 Yıl

7. Kekemeliğe sahip misiniz?

- Evet
 Hayır

8. Çevrenizde kekemeliği olan birey var mı?

- Evet
 Hayır

EK 3: ETİK KURUL ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 21.06.2022-17933

T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı :E-22686390-050.99-17933
Konu :Etik Kurul Kararı

21.06.2022

Sayın Dr. Öğr. Üy. Selim Ünsal

İstanbul Atlas Üniversitesi Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu tarafından yapılmış olduğunuz başvuru incelenmiş olup Odyolog Muzaffer Mutlu ile planladığımız "**Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Çalışan Eğitim Personelinin Kekemelik Hakkındaki Tutumları**" isimli araştırmanız kurulumuzun 18.05.2022 tarihli toplantısında etik yönden uygun görülmüştür. Bilgilerinize sunarım.

EK-1: Karar İmzaları

Prof. Dr. Ahmet Şükrü AYNACIOĞLU
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSVKM32U2 Pin Kodu :19591

Belge Takip Adresi :
https://ebys.atlas.edu.tr:443/enVision/Validate_Doc.aspx?eD=BSVKM32U2&eS=17933

ATLAS VADI KAMPÜSÜ ANADOLU CAD. NO: 40

34408 KAĞITHANE İSTANBUL

info@atlas.edu.tr

444 34 39 / 0212 761 87 61 (FAX)

Keyp Adresi : istanbulatlasuniversitesi@hs01.kep.tr

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

atlas.edu.tr

8. ÖZGEÇMİŞ

